

In dit nummer: Het Concours-hippique, den Haag. — De natuurhistorische tentoonstelling, Rotterdam.
Reizen in Schotland, met fraaie natuur-opnamen. — Een Nederlander aan het fransche front.

No. 9

(35)

28 Aug.
1918.

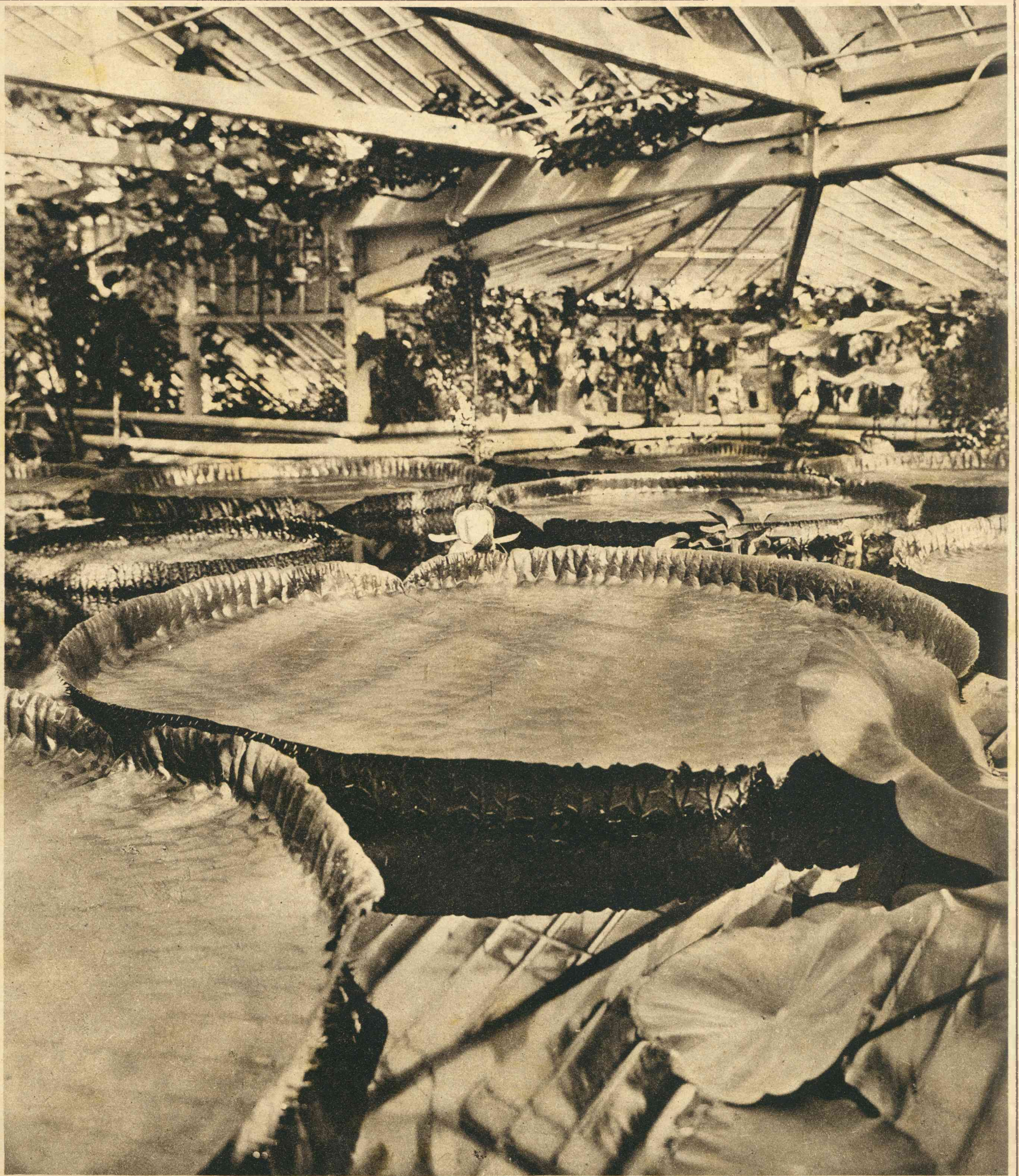
AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
15 CENT

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

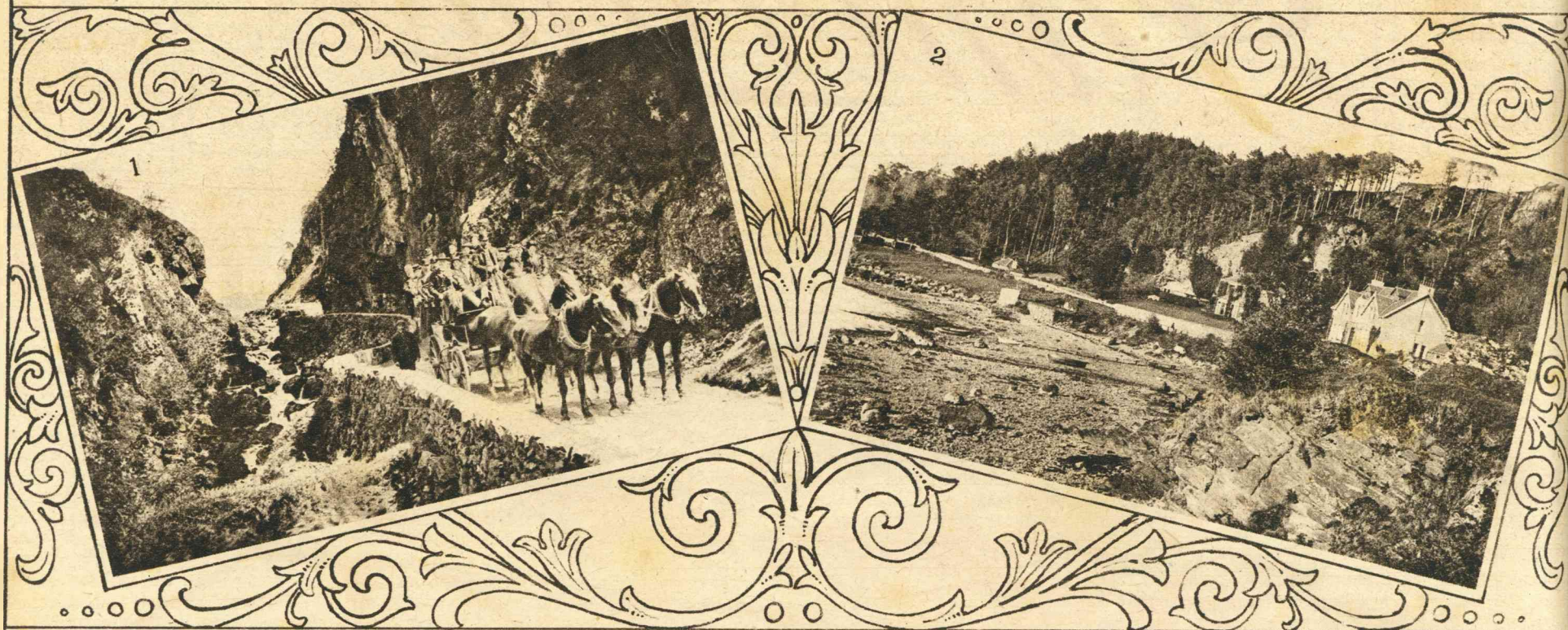
PRIJS
PER
KWARTAAL
f 1.75

De Victoria Regia.

In den hortus te Amsterdam hebben weder vele liefhebbers van natuurschoon knnnen genieten van de pr  cht der bloeiende Victoria Regia. Deze reusachtige, in de heetste streken van Zuid-Amerika inheemsche, waterplant, vindt wanneer zij bloeit en de deuren van den hortus daarom voor het publiek worden opengesteld, steeds weder een groote schare bewonderaars

VACANTIEREIS IN SCHOTLAND

WEN wij onlangs een uitstapje maakten in Noord-Holland, en genoten van de rust van het vredige, vlakke landschap, terwijl wij langzaam voortzeilden in een ouderwetsche boot, die ons aan de trekschuit deed denken, herinnerden wij ons een reisje, dat wij eenige jaren geleden in Schotland maakten. Men denkt in dezen tijd niet graag aan andere landen, waar men vroeger zoo heerlijk de vakantie doorbracht; de gedachte: hoe zal het er nu zijn, treedt op den voorgrond en men durft het zich niet voorstellen. — Schotland echter, het landschap van de Schotsche hooglanden, ver in het Noorden, waar men zich in een atmosfeer voelt van eeuwen terug, de Schotsche heuvels hebben, evenals de Hollandsche weiden, de vreedzame rust behouden. De toeristen ontbreken er nu evenwel en de coach met den postillon voorop, die eenige malen per dag de rust verstoort, zal nu wel weinig dienst doen.

Wij logeerden dan in een plaatsje aan de Westkust van Schotland en maakten elken dag tochtjes per coach of per boot. Op foto 1 ziet men een coach met toeristen in de nabijheid van Oban; vijf paarden zijn voor den wagen gespannen, de postiljon blaast af en toe een lustig deuntje, dat soms door een andere coach in de verte beantwoord wordt en men vergeet, dat er treinen en moderne steden bestaan. De koetsier houdt hier tien minuten stil; links vormt de beek een prachtige waterval en de passagiers mogen van den wagen afklimmen; er is een holte in den muur; juist plaats genoeg om een voet in te zetten en zoo klauterden wij er over heen en langs den waterval naar beneden, naar het dal omlaag. Een paar minuten maar om naar beneden te rennen, eventjes blijven, jammer, het lijkt zoo'n verrukkelijk plekje voor een picnic, maar de postiljon blaast, er komen nog zooveel verrukkelijke plekjes, en wij moeten weer naar boven, een heelen hijsch. Dan den wagen opklimmen, langs het laddertje, en wij gaan weer voort. Rotsige, hoge heuvels, met mos begroeid, als een zacht tapijt om op te loopen, beekjes en riviertjes, die zich op de heuvels verzamelen en in de groote meren

uitkomen. Vroeger waren er veel bosschen in Schotland, maar tegenwoordig zijn de meeste heuvels onbegroeid, behalve dan het prachtige mostapijt.

De volgende foto (2) toont een steenachtig strand met pijnboomen vlak aan zee; roeibootjes liggen klaar, bij kalme zee kan men er heerlijk roeien. Vooral 's avonds, als de maan schijnt en het bleke licht zoo sterk is, dat men soms om twaalf uur nog lezen kan, om dan op het zilvergetinte water te deinen en de heuvels rondom donker te zien afsteken, is sprookjesachtig mooi. Op onze derde foto ziet men

gen de dichter Ossian woonde en veel van zijn zangen schreef.

Vanuit Oban kan men ook de beroemde Fingalsgrot op het eiland Staffa bezoeken. Met het stoombootje, de „Grenadier", gingen wij 's morgens om acht uur, en 's avonds om zes uur bracht de boot ons weer terug. Er zijn meer grotten op Staffa, maar de Fingalsgrot is de meest bekende. De stoomboot kan het eiland niet geheel naderen, zoodat de passagiers overgeladen, overgegooid bijna, worden, in een roeiboot, die hen aan land brengt. Het eiland is vooral bekend om den eigenaardigen vorm van de rotsen. Van onderen als rechte, achtkante zuilen naast elkaar, alsof menschenhanden hen zoo gebouwd hadden, terwijl het bovenste gedeelte grillig, als een dak er op gezet is. De grot heeft ook deze zuilen; de zee gaat er met donderend geraas in en uit en soms hoort men een eigenaardigen klank als een gezang.

De weg naar de grot wordt gevormd door natuurlijke treden (foto No. 9) (soms heel ongemakkelijk te beklimmen en voor oudere menschen is de tocht niet aan te raden!) en men kan de grot zelfs binnengaan, (No. 10) daar er een soort smalle kade, hoog boven de zee, tot aan het einde der grot leidt. Die smalle weg is ook door de natuur gevormd, maar men heeft er een balustrade langs gemaakt, omdat het anders te gevaarlijk zou zijn. Staat men daar, dan is de grot als een kerkgewelf, hoog en diep en geheimzinnig. Halfluister aan het eind, terwijl het licht van den ingang speelt op de groene kleur der golven, waardoorheen de roze en gele tinten van onderzeesche gesteenten en waterplanten schemeren, weerklaatsend te

gen de hoeken der basaltrotsen, verdient de grot ten volle den Gallischen naam van An — Na — Vine — de geheimzinnige grot.

Diepen indruk heeft het bezoek aan deze streek van Schotland op ons gemaakt. En dat doet zij op elken bezoeker. Het is een aangrijpend oord, en een vacantiereis daarheen biedt ongemeen genot. We twijfelen niet of eenige lezers van „Panorama" zullen zich door deze korte beschrijving opgewekt gevoelen, er na den oorlog heen te gaan.

een Schotsch meer, zooals er zooveel zijn; heel dikwijls gaat men per coach naar een plaats aan een meer, vandaar per boot naar een plaats aan den anderen kant, waar weer een nieuwe coach de reizigers opwacht om hen verder te brengen.

Zoo gingen wij per boot door verschillende zeearmen en meren naar een plaatsje, Ballachulish, (foto 4) aan het meer of „loch" Linnhe, om vandaar met de coach Glencoe in te gaan. Glencoe is één van de eenzaamste gedeelten, waar vroeger de „clan" der Macdonalds woonde. In 1692 werden

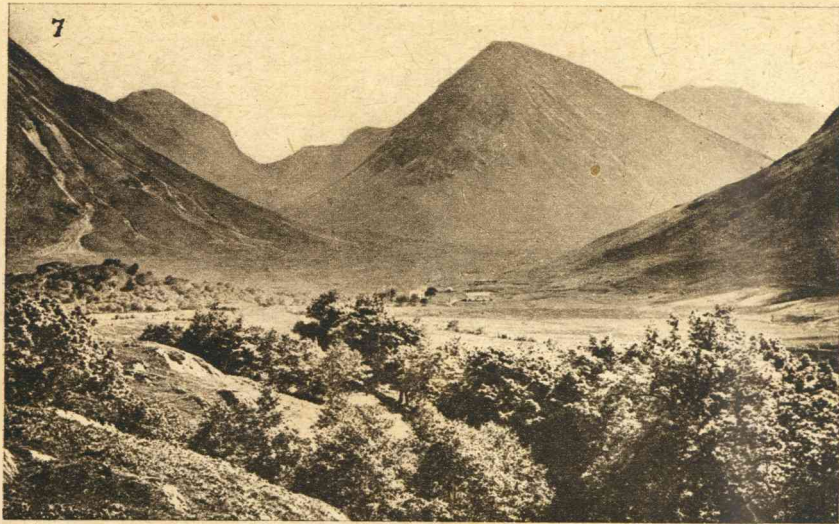
zij overvallen door de troepen van koning William III en totaal uitgemord. Men kan de graven van enkele leden der clan nog zien.

Foto No. 5 is Carnach, een dorpje aan het riviertje de Coe, waar de coach passeert. De heuvels zijn hier heel hoog, op enkele plaatsen kan men de sneeuw nog zien, die ook 's zomers liggen blijft. No. 6 is het riviertje de Coe. No. 7 is de ingang van Glencoe (het dal van de Coe) en No. 8 is het dal zelf, waar de uitmoording der Macdonalds plaats had. Men zegt, dat in deze ber-

Ze wist nu, dat hij eigenlijk een heel gewone, normale man was, evenals die vele andere mannen, die ze vroeger ontmoet had en van wie ze altijd gezegd had, dat ze het niet begripen kon, hoe hun vrouwen het bij hen uithielden. En waarom zou zij nu een dergelijke behandeling van haar man verdragen? Ze zou hem toonen, dat ze zijn vrouw was en

EEN HUWELIJK

naar het Engelsch door Dicky Wafelbakker

ZE zat met de handen onder het hoofd en er was een cynische uitdrukking in het rose gezichtje, in groote tegenspraak met den kinderlijken, volmaaktten vorm van den mond. Dus per slot van rekening was haar huwelijk nu even gewoon, bijna banaal als dat van andere mensen... en ze had zulke heerlijke, mooie illusies gehad. Ze had zich indertijd niet kunnen voorstellen, dat Robby en zij ooit die gewone ruzietjes zouden kunnen hebben, die zij wel bij haar getrouwde vriendinnen had meegemaakt. Het leek haar toen, alsof hun samen zijn één onafgebroken gelukstijd zou worden. Toen haar tante, bij wie ze was opgevoed, haar indertijd gezegd had, dat haar huwelijk op den duur in geen enkel opzicht zou verschillen van dat van anderen, was ze boos geworden, woedend, had ze gesnikt, dat het niet waar was, want dat Robby en zij elkaar in alles begrepen...

„Tante Lucy,” had ze gezegd. „Hoe kunt U zooiets zeggen! U schijnt niet te begrijpen, dat de eenige reden, waarom Robby en ik trouwen, is, omdat we elkaar liefhebben... omdat we dezelfde smaken hebben... omdat we elkander in alles begrijpen. U moet ons huwelijk niet vergelijken met menschen, die met elkander trouwden om geld of iets dergelijks!” Na deze laatste woorden had ze het mooie hoofdje in den nek gegooid en haar tante met booze, bijna vijandige blikken aangezien.

Op haar eigen lieve, kalme manier had tante toen geantwoord. „Ik weet heel goed, kindje, dat je alleen met Rob trouwt omdat jullie zooveel van elkaar houden. Het eenige, waarvoor ik je waarschuwen wil, is: dat je niet moet denken, dat het huwelijk een Paradijs is, maar dat je evengoed de vele, minder aangename ondervindingen zult opdoen als honderden vóór je hebben gekregen.”

„En... ù... ù kunt dat zeggen! U, die zooveel van Uw man heeft gehouden... U, die zóó gelukkig met oom was!”

De oudere vrouw glimlachte droevig. „Ja!” antwoordde ze: „ik ben gelukkig geweest... zoo gelukkig, als we samen konden zijn... Maar als ik dienzelfden tijd nog eens kon terugroepen... verzeker ik je, kindje, dat ik heel veel dingen anders zou doen dan ik indertijd gedaan heb... en dingen doen, die ik toen verzuimde...”

Maar Molly was toen niet te overtuigen geweest... Robby en zij waren zoo verliefd op elkander en vertelden elkaar duizend keer, dat er geen gelukkiger paar menschen op den heelen aardbodem zou zijn... Natuurlijk wisten ze, dat er wel eens moeilijkheden zouden zijn, want Robby had een beperkt inkomen en Molly had absoluut geen geld... maar daar zouden ze wel overheen komen...

En nu, na drie jaar getrouwd te zijn geweest... was Molly op hetzelfde punt, waar honderden vrouwen vóór haar waren geweest en nog honderden ná haar zouden komen... En toch... Robby had nooit iets werkelijk slechts gedaan... nee, dat had hij nooit... dat moest ze zichzelf eerlijk bekennen.

Ze geloofde zelfs, dat zij liever had, dat er eens iets verkeers was gebeurd, dan had ze hem beter kunnen vergeven.

niet een betaalde huishoudster! Alles kwam natuurlijk, omdat ze geen geld genoeg hadden.

Dát scheen nu eenmaal het struikelblok in alle huwelijken te moeten zijn... Toen ze in het begin hun huisje aan het aankleeden waren, had alles haar even heerlijk toegeleken... kon ze zich niet indenken, dat het moeilijkste werk haar ooit te zwaar zou zijn... Robby had haar toen lachend „zijn huisvrouwje” genoemd... Alles was zoo mooi toen, toen, zooals men alleen nog leest in ouderwetsche liefdes-

verhalen... maar waarvoor de meeste menschen tegenwoordig te koel en te practisch schenen te zijn... Molly wist zelf niet, dat ze 'n beetje sentimenteel was... maar in ieder geval was ze het... Als Robby 's morgens naar het kantoor was, had ze zingend de kamers schoongemaakt, telkens naar de klok kijkend, of het al bijna tijd was, dat hij weer thuis zou komen... Molly was nooit gewend geweest huishoudelijke bezigheden te doen. Heel jong al had ze haar ouders verloren en was toen opgevoed bij tante Lucy. Tante hield een meid en ze had haar nichtje naar de Hoogeschool gestuurd. In haar tweede studiejaar had ze Robert ontmoet, en ze waren kort daarop getrouwd.

In het begin vond ze het vreesselijk interessant haar huisje

te onderhouden... vond ze het zelfs prettig. Toen ze dit op haar jonge enthousiaste manier aan haar tante had verteld, en gezegd had, dat ze over een half jaartje een dagmeisje zouden kunnen houden, had tante geantwoord, dat ze het voor haar hoopte... „Want” had tante er aan toegevoegd: „je bent nooit gewend geweest in het huishouden te helpen en ik ben bang, dat je het op den duur niet prettig zult vinden.”

Er was een schittering in de blauwe oogen gekomen en Molly had gezegd: „Ja, maar tante, het is héél iets anders als je al die dingen voor je man doet. Als een vrouw haar man liefheeft, vindt ze niets te zwaar!”

Ze herinnerde zich nu op dit oogenblik nog zoo precies, wat ze toen gezegd had. Bijna een kwartier lang had ze nu al bij het raam gestaan, doelloos de straat inkijkend... Ze had Robert nagekeken. Hij had geen enkelen maal meer het hoofd omgewend... Aan de trotsche houding van zijn hoofd had ze kunnen nagaan, hoe boos hij op haar was. Want hij was woedend tegen haar geweest dien morgen. Den laatsten tijd was hij bijna iederen dag uit zijn humeur geweest. Toen ze hem dit dien morgen verweten had, had hij geantwoord, dat Baby hem bijna den heelen nacht wakker had gehouden. „Je schijnt er nooit om te denken, dat het kind mij ook uit m'n slaap houdt?” vroeg ze sarcastisch.

„Daar twijfel ik geen oogenblik aan,” had hij toen nog betrekkelijk kalm gezegd: „maar jij kunt overdag nog een paar uur rusten, terwijl dit met mij niet het geval is.”

„O, ja,.... daar heb ik wel den tijd voor. Wie zou dan op het kind moeten passen?”

„Baby slaapt minstens vijf uur van den dag. Dien tijd kun jij dus ook wat rust nemen.”

„Ja, maar als het kind slaapt, moet ik het werk doen, dat niet gedaan kan worden als hij wakker is. Je schijnt te vergeten, wat er in een huishouden te doen is.”

Toen ze dit gezegd had, legde hij zijn mes en vork neer en dit geschiedde niet direct op de zachtste manier.

„Sla nu alsjeblieft niet zoo'n martelaarstoel aan,” was hij begonnen.

„Het spijt me heel erg, dat mijn salaris er niet naar is om je twee meiden en een kinderjuffrouw te geven. Ik ben nog steeds een gewone boekhouder met een heel gewoon salaris. Met dat salaris betaal ik 't huisje, kleed ik jou en het kind; van dat salaris heb je een werkvrouw, die tweemaal in de week het ruwe werk komt doen en kun je desnoods ook nog 'n meisje nemen om in de ochtenduren met baby te rijden. We hebben totaal geen schulden. Hoewel het dikwijls heel moeilijk voor me is, kom ik mijn verplichtingen geregeld na, iets wat men niet van iederen man in mijn omstandigheden kan zeggen.”

Ze was woedend opgestoven... „Je zult je zeker wel herinneren, dat je me gezegd hebt, dat we als we een half jaar getrouwd zouden zijn, zeker een dienstmeisje voor den heelen dag zouden kunnen houden... En al schijn jij het nu iets heel bijzonders te vinden, dat je de huur van het huisje betaalt, mij en het kind kleedt en de rekening voldoet, ik vind, dat 't niet meer dan natuurlijk is, dat 'n man, die, toen hij trouwde vanzelf eenige verplichtingen op zich nam, deze verplichtingen ook naar behooren nakomt.”

Eenige oogenblikken heerschte er een doodsche stilte. Toen vroeg Robert: „Wil je me nog een kop koffie geven, of is dat misschien te veel moeite voor je?”

Hoewel zijn sarcastische toon haar tot het uiterste irriteer-

de, hield ze zich in. Ze schonk de koffie in de kop, maar schoof hem de suikerpot en het melkkan- netje toe. Ze wist, dat dit hem nog woedender zou maken, want hij was altijd gewend geweest, dat zij dit voor hem klaarmaakte. Hij proefde er even van en zette toen de kop neer.

„De koffie is koud en de eieren zijn dito. Ter- wijl wij onze wederzijdsche klachten uitten, is het ontbijt niet zoo warm gebleven, als wij ons maakten.”

„Het spijt me,” antwoordde Molly: „te meer, omdat je waarschijnlijk aan een beter ontbijt gewend was, voordat ik in je leven kwam.”

Toen brak zijn woede los. „Als je dan persé herrie wilt hebben, goed! Ja, ik was aan iets beters gewend, voordat ik met jou trouwde.” Er was nu een ruwe, brutale klank in zijn stem. „Mijn moeder had vier kinderen, en ze was heel zwak, maar zoolang als ik mij herinneren kan, verscheen ze iederen morgen aan de ontbijttafel, behoorlijk gekleed en gekapt en niet in een slordige ochtendjapon, zooals jij gewoonlijk doet. En alles wat zij klaarmaakte, was altijd goed...”

„Zij had een meid!” viel Molly hem opge- wonden in de rede.

„Heel dikwijls niet eens. Toen we buiten woon- den, hebben we geen dienstmeisje in huis gehad... en had ze verschillende dingen te doen, als va- der of ik haar niet zooveel mogelijk uit de hand nam!”

„Daar zal ze ook ver mee op zijn geschoten, met die hulp van jou,” klonk het cynisch.

„Molly, wat wil je? Is het nu voldoende van- morgen of niet!”

„Ik wil rechtvaardig behandeld worden, maar dat zal wel nooit gebeuren, zoolang ik met jou getrouwd ben...” ging ze sarrend voort.

„Maar waarom blijf je dan bij me?” barstte hij los, terwijl hij met een wilden ruk zijn stoel achter uit schoof. Hij sloeg de deur achter zich dicht en een oogenblik daarna dreunde de voordeur.

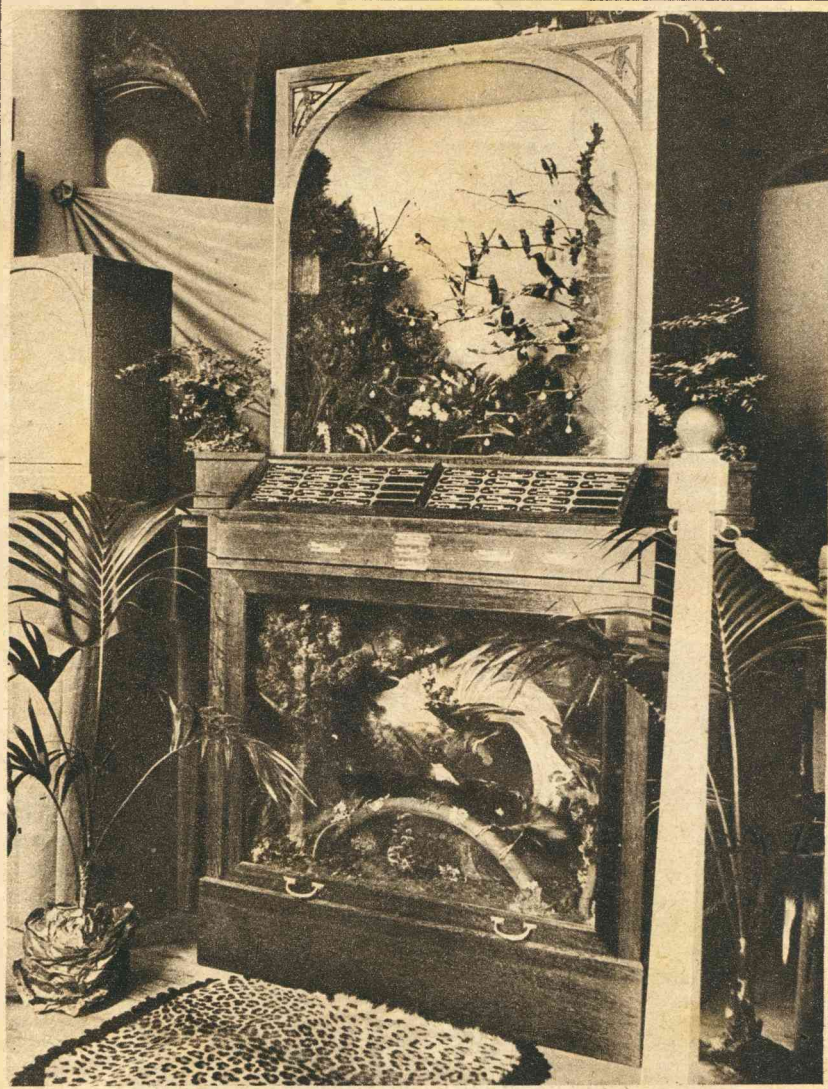
Baby begon te schreien. Ze liep naar de slaap- kamer, nam het kind uit het bedje en verborg haar gloeiend gezicht in het mollige halsje. Plotseling barstte ze in tranen uit. „O, baby, baby...” klonk het gesmoord.

Baby was in de periode van tandjes-krijgen en schreide den heelen morgen zonder ophouden. Het was een verademing voor haar, toen de schel overgingen haar nichtje Baby kwam halen om mee rond te rijden.

Tien minuten later was ze alleen. Ze zat met de handen om de knieën gevouwen strak voor zich uit te staren, toen plotse- ling het telefoonschelletje rinkelde. Ze stond op en nam den hoorn van den haak. Een mannestem vroeg om mevrouw Ran- dolf te spreken. Hij sprak met haar, antwoord- de ze.

Toen begon de stem heel vlug te spreken, alsof hij zich als het ware haas- ten wilde, wát hij te zeg- gen had, in den kortst mogelijken tijd af te wik- kelen. Er was een ongeluk met den ondergrondschen spoor gebeurd. Een man was zóó ernstig gewond geweest, dat hij onmiddellijk naar het hospitaal was en kort daarop overleden was. Even voor hij stierf, had hij aan de pleegzuster nog zijn naam opgegeven. En de zuster meende ver- staan te hebben „Robert Randolph.” Verder had- den ze niets van hem te weten kunnen komen, daar er geen adreskaart of brief bij hem gevonden was. Zij hadden direct den telefoongids opgeslagen en dit nummer gevonden. Had haar man tusschen half negen en negen uur het huis verlaten? Ja, antwoordde ze vaag, maar het leek haar alsof zijzelf het niet was, die dat zei, maar alsof het de stem was van iemand heel ver weg. Reisde hij met den ondergrondschen trein? Ja, klonk het weer dof. Verder zei hij nóg iets, maar ze hoorde het al niet meer. Ze wist zich alleen te herinneren, dat hij het hospitaal opgaf... en zei, dat het lichaam

De Natuurhistorische Tentoonstelling in de Rotterdamsche Diergaarde

Kasten met opgezette vogels. Boven: Kolibri's; beneden: Paradijsvogels

Het groote bassin in het Reptielengebouw van de Rotterdamsche Diergaarde. Een aardig groepje krokodillen, alligators en schildpadden.

In het Sociëteitsgebouw van de Rotterdamsche Dier- gaarde wordt eene natuurhistorische tentoonstelling onder leiding van den Heer H. van Zanden gehouden, welke met veel zorg en smaak gearrangeerd is en ongetwijfeld zal bijdragen om de liefde voor de natuur aan te moedigen.

We vinden hier een aardige gelegenheid om de wonderen, die moeder Natuur in haar schoot bergt, van nabij te be- schouwen.

Vermeldenswaard zijn een collectie opgezette jongen van verschillende zoogdieren, zoowel pasgeboren exemplaren als dieren van enkele weken; voorts insectenverzamelingen, waarbij men de schadelijke en de nuttige insecten duidelijk heeft doen uitkomen, en diverse vormen van mimicry wor- den getoond.

De voornaamste groep vormt een uitgebreide collectie opgezette tropische vogels. De talloze kolibri's, getooid met de schitterendste kleuren, zullen stellig een ieders be- wondering wekken. Ook is te zien, hoe een vogelspin zulk een vlindervogeltje aangrijpt.

Ten slotte vermelden we nog een verzameling opgezette reptielen, zooals leguanen, krokodillen, enz. — Bij een wandeling in de diergaarde waren we in de gelegenheid laatstgenoemde monsters nog eens in levende lijve te aan- schouwen. Zooals de foto laat zien, is in de diergaarde nog een groot aantal van deze dieren aanwezig, in weerwil van de moeilijkheden, waarmede het genootschap tengevolge van den crisistoestand te kampen heeft.

natuurlijk direct naar huis vervoerd zou worden.

Mechanisch legde ze den hoorn weer op den haak. Toen begon ze de kamer op en neer te loopen, zooals een wild beest in een kooi. Robby... dacht ze... Robby... In gedachten hoorde ze zijn stem, zag ze zijn krachtige, breede gestalte... voelde ze zijn armen om zich heen. Robby... dood... hoe had die man aan de telefoon zoo'n leugen durven vertellen? Dood! Haar man... haar jongen dood! Ze viel neer op den divan, terwijl ze haar gloeiende oogen met de handen bedekte. Ze moest niet denken, want ze voelde, dat ze gek zou worden. Waarom was ze niet bewusteloos geworden; waarom bleven die ellendige hersens werken? Wat had ze ook weer het laatst tegen hem gezegd? O, ja, ze wist het. Ze had gezegd, dat ze nooit rechtvaar- dig behandeld zou worden, zoo lang als ze met hem leefde. Was er nu rechtvaardigheid? En wát had hij ook weer gezegd? O, maar wat kwam het er op aan? Hij was immers dood! En nog geen paar uur geleden had ze hem verweten, hoe ongelukkig hij haar maakte...

Toen klonk wéér de telefoonschel. Weer hoorde ze dezelfde stem van zooveel.

De stem klonk nu langzamer dan den eersten keer, alsof hij verheugd was nu iets anders te kunnen zeggen... Er was een ontzettende vergissing gemaakt, begon hij te vertellen. De naam van den man, die overleden was, was Robert Randall. Zijn broer was juist in het hospita- al en had hem herkend. Uit naam van de direc- trie van het gasthuis moest hij de beleefde excu- ses aanbieden... Maar het verheugde hem zeer, dat hij nu ook de zeer zeker verblijdende tijding aan mevrouw Randolph had mogen overbrengen.

Het was ongeveer vier uur 's middags toen Robert Randolph zijn vrouw opbelde. Hij vroeg haar of haar vriendin niet voor dien avond op Baby zou kunnen komen passen zoodat ze dien avond samen naar de comédie zouden kunnen gaan. Dit was zijn manier van excuus vragen en waar ze vroeger geboudeerd zou hebben, stemde ze nu onmiddellijk toe.

„Luister eens, Rob,” vroeg ze: „Heb je ge- hoord van dat vreeslijk ongeluk met den onder- grond-spoor vanmorgen?”

„Ja,” antwoordde hij. „Het schijnt gebeurd te zijn met den trein, die ná den mijnen aan- kwam. Dat was ook een bof, hè?”

Ze wilde hem niets vertellen, van den vrees- lijken angstmorgen, dien ze had doorgebracht... van haar wanhopig ver- driet, toen ze dacht, dat h a a r man dood was... 't leek haar, alsof die uren zóó iets heiligs voor haar geweest waren, dat ze er niemand, zelfs Rob- by niet over kon spreken. Maar het was een les voor haar geweest, want nooit had ze méér gewe- ten, hoe lief ze Robby had.

Al kwamen er dan ook moeilijke en zelfs banale dagen, dagen waarin vol- gens haar opvatting, niets poëtisch meer was, waarin het zelfs moeilijk was ooit den minnaar Robby meer te herkennen, ze zou ze aanvaarden, als ze hem maar mocht houden.

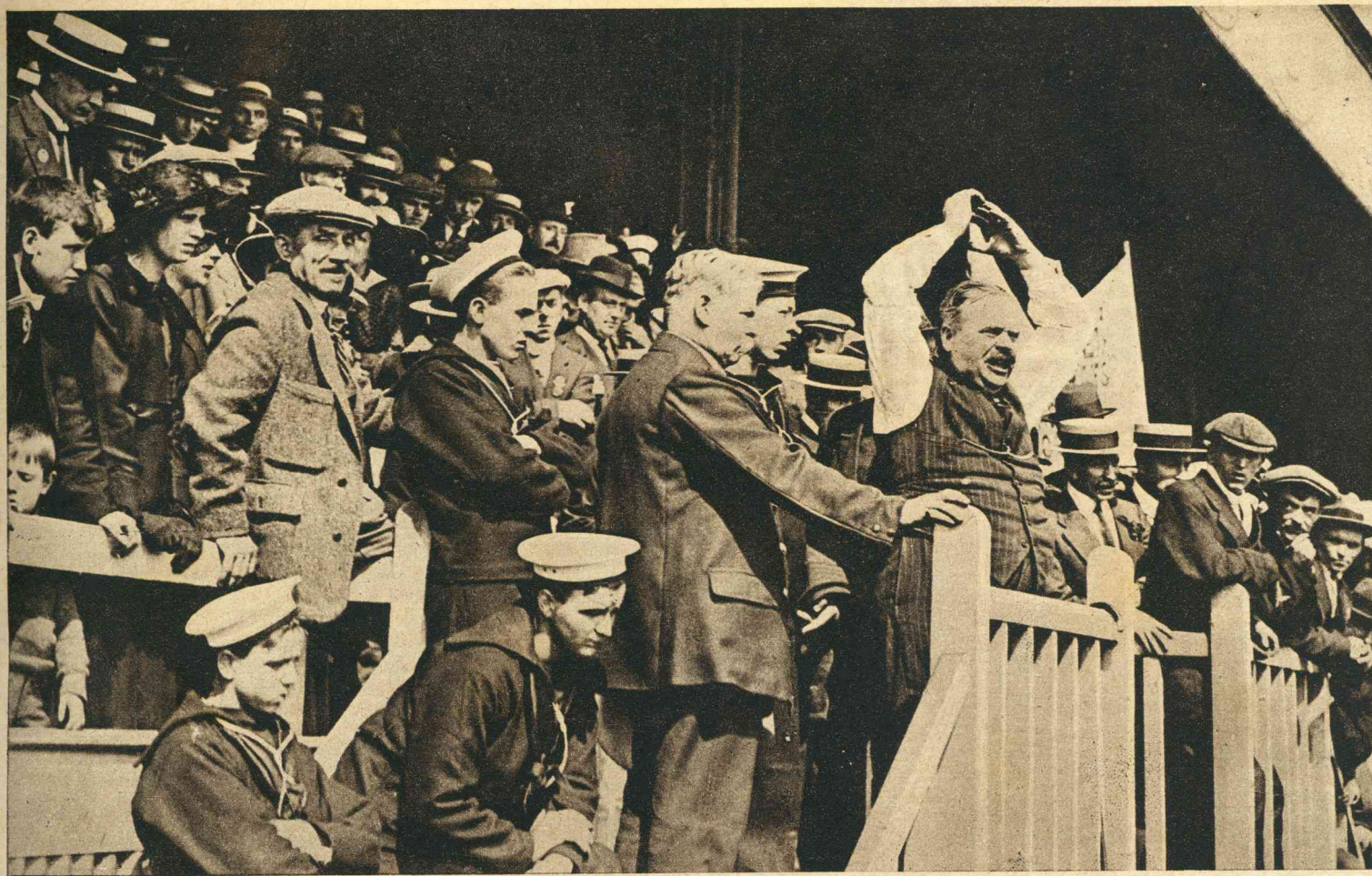
Dien avond in de comédie zaten ze hand in hand, zooals ze gedaan hadden in de eerste da- gen van hun engagements- tijd.

Het huwelijk is de aan- vang en het toppunt aller cultuur. Het maakt den ruwe mild, en de be- schaafde heeft geen betere gelegenheid om zijn mild- heid te bewijzen.

G o e t h e.

Grijp slechts in het volle menschenleven! Een ieder leeft het, niet velen is het bekend, en waar gij het pakt, is het interessant.

.G o e t h e.

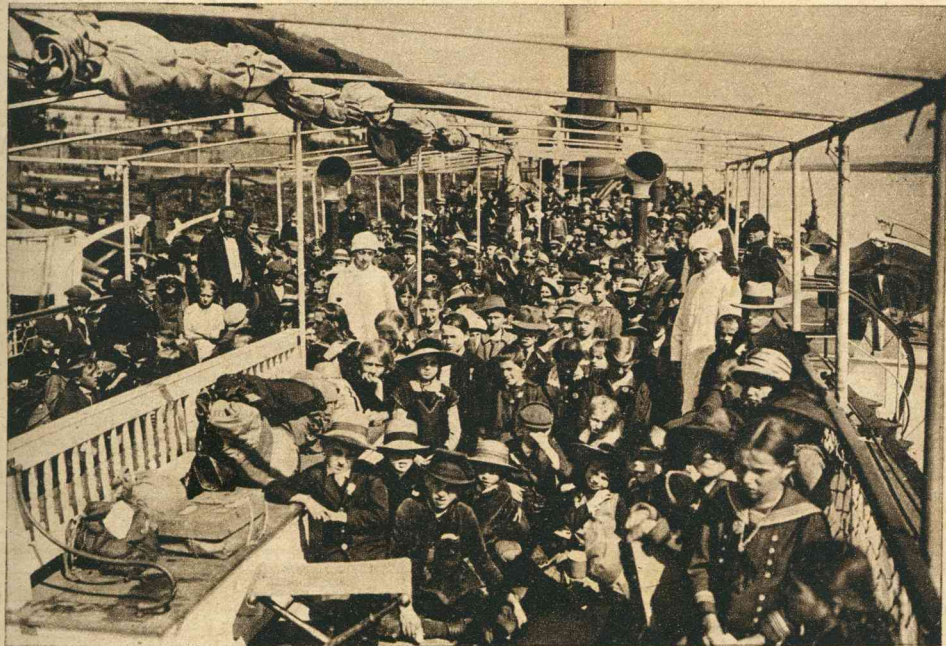
DE ENGELSCH E ZEELUI EN DE OORLOG.

Zoals onze lezers natuurlijk weten, zijn vooral de Engelsche zeelieden sterk vóór een voortzetten van den oorlog. Toen er nu onlangs in Engeland een staking van metaalwerkers in de oorlogsindustrie was, hebben zij een meeting belegd, waarop kapitein Tupper de stakers aanspoorde, alle krachten in te spannen teneinde de mannen aan het front te helpen.

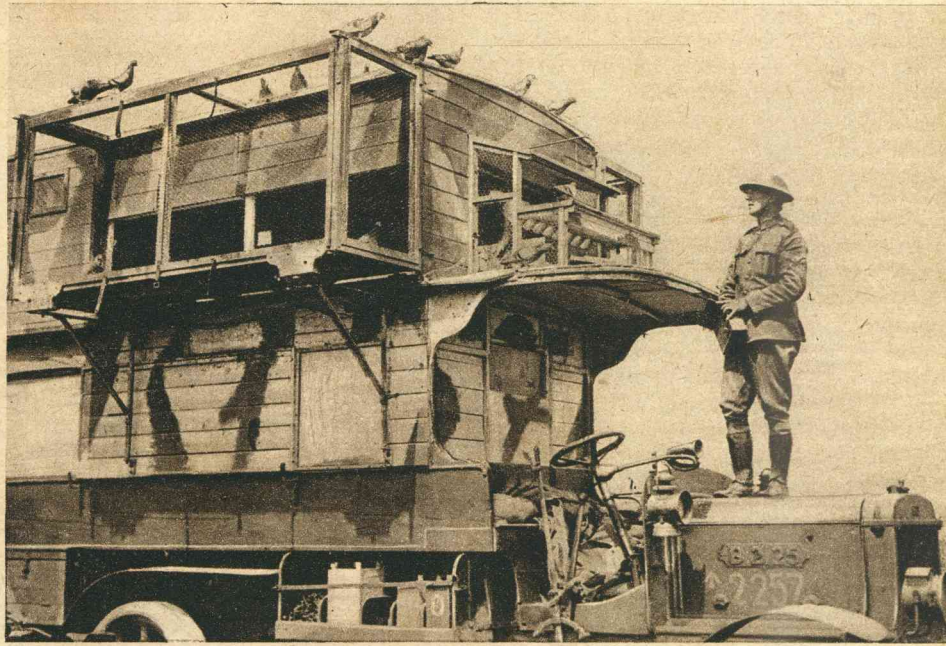
EEN EERETEKEN VOOR GEWONDEN.

Ruim een jaar geleden — op 12 Augustus 1917 — verscheen een persoonlijk besluit van Keizer Karel van Oostenrijk, waarbij hij zijn wensch kenbaar maakte, aan allen, die in dienst van het Oostenrijksch-Hongaarsche leger door wond of ziekte schade aan hun gezondheid hadden geleden, een eereteeken te verleenen als bewijs zijner waardeering voor hun gedrag. Een eereteeken voor gewonden is een novum in de geschiedenis van elken oorlog. Men kent natuurlijk in elk leger eeretekenen voor dappere daden, men heeft zelfs (zoals in Nederland destijds het Metalen Kruis) herinneringsmedailles gehad voor alle deelnemers aan den oorlog, doch een speciale onderscheiding voor hen, die gewond of ziek werden in den krijg, ontbrak tot dusverre overal. Hoewel deze orde reeds een jaar geleden werd opgericht, kon door de ontzaggelijke voorbereidende maatregelen eerst thans een aanvang worden gemaakt met de verdeling. De orde bestaat uit een ijzeren medaille ter grootte van een rijksdaalder, aan de voorzijde het borstbeeld van den Keizer dragend, aan de keerzijde het opschrift: „Laeso militi” („den gewonden krijger”).

OOSTENRIJKSCHE KINDEREN MET VACANTIE.

Van alle oorlogvoerende landen heeft Oostenrijk misschien wel het meest met gebrek aan voedsel te kampen. Vooral de jeugd lijdt daaronder natuurlijk vreeselijk. Daarom werden de kinderen gedurende hun vakantie naar Hongarije gezonden waar de toestand veel gunstiger is dan in Oostenrijk. — Op onze foto ziet men een transport kinderen, dat met een groote Donau-stoomboot naar Hongarije gevoerd wordt.

POSTDUIVEN IN DEN OORLOG.

Evenals in vroegere oorlogen, speelt ook thans de postduif voor het overbrengen van berichten een groote rol, ondanks het feit, dat de middelen ook te dien opzichte zeer verbeterd en uitgebreid zijn. Op bovenstaande kiek ziet men, op welke wijze de postduiven in het Engelsch leger worden vervoerd en verpleegd.

:: NIETS NIEUWS :: MISSCHIEEN OOK WEL

Bij 't omslaan van een straathoek botste ik tegen hem aan.

We lachten alle twee en schudden handen. Toen zei hij, zijn rechterwijsvinger in mijn mantelkraag spittend (oude heeren eigenen zich nu eenmaal allerlei voorrechten toe):

„k Ben blij dat ik je tref, want ik moet je wat vragen. Ik lees iedere week je producten in 't Panorama. . . heel aardig, hoor! Maar zeg, doe mij nu eens een plezier. . . er worden kolommen volgeschreven over de tegenwoordige slechte huwelijken en over echtscheidingen, schrijf jij nu eens een artikelje over de oorzaken!”

„Over de — wát?” stamelde ik.

„De oorzaken!” herhaalde hij. „Kijk, je kunt bij voorbeeld hiermee beginnen: aan wie de schuld?”

„O — aan de vrouw!” besliste ik dadelijk, mijn eigen sekse verguizend.

„Maar. . . ik ben niet getrouwd. . .” liet ik er achteraan weifelen.

„Doet er niet toe! Nou, afgesproken?”

Nu zit ik dus voor een zware taak. Ik had me stellig voorgenomen niet mee te doen aan 't gebazel over dat versleten thema: alle boeken- en krantenbeschuwingen en alle tooneelstukken-met-een-strekking zullen aan den staat van zaken niets veranderen, zullen de huwelijken niet lossen of vaster maken. Ik geloof trouwens niet dat de huwelijken tegenwoordig slechter zijn dan vroeger. Het wordt alleen tegenwoordig beter beseft dan vroeger.

Ik moet het dus hebben over de oorzaken. . . De hoofdoorzaak zou ik willen zoeken in 't engagement, niet in 't huwelijk. Hoe slecht leren de meeste mensen elkaar ken-

nen in een verloving! In de enkele keeren dat ze elkaar per week ontmoeten zien ze elkaars mooiste kantjes, krijgen ze niets anders te bekijken dan elkaars beste eigenschappen, die tot dat doel zorgvuldig geëxposeerd worden. Gewoonlijk zijn ze te verliefd om eenig gebrek te kunnen constateeren, en, maken anderen hen ten slotte attent op een eigenschap die later huwelijksgeluk zou kunnen fnuiken, dan zijn ze bereid die gelaakte eigenschap te verheffen tot een deugd. O — heel logisch. Een verliefd mensch aanbidt graag en zelfs 't aanbidden van fouten kan een verrukkelijke extase wekken.

Maar nu komt 't huwelijk en, met de groote temperamentsquaestie, schuiven zich heel netjes de aangeboden fouten tusschen de zes aangeboden stoeltjes met trijp en de aangeboden schemerlamp. En vreemd: al dat aanbiddelijke lijkt lang zoo aanbiddelijk niet meer nu ze per week zeven maal vier en twintig uur mógen wijden aan dat aanbiddelijke. De man valt over de „leuke” bij-de-handigheid van de vrouw, de vrouw bezeert zich meermalen aan de „gezellige” heerschzuchtigheid van den man.

Ze gaan elkaars aanbiddelijkheden bevechten, komen in de periode van „afzoenen” en betrappen zich een regenachtigen Zondagmorgen op de gedachte dat hun engagement toch veel moppiger was. Voilà. . . zit de fout in 't huwelijk?

In dit geval niet. Maar er zijn moderner verlovingsen. De jonge man en de jonge vrouw, toegerust met boekdeelen vol theorieën, bestudeeren elkaar een paar jaar en eindelijk, als ze er héél zeker van zijn dat ze op elkaars geestelijke klippen niet zullen stranden en dat hun temperamenten elkaar niet zullen bijten, bestellen ze twee ataxen (een voor 't bruidspaar en een voor de getuigen) en laten zich trouwen.

Edoch — nu blijken andere dingen. De jonge vrouw zet 's avonds haar lokken op pennetjes en de jonge man. . .

Nee, 't Panorama is een te achtenswaardig blad; ik durf niet voortgaan met een gedetailleerde beschrijving. Ik kan het echter ook zonder dat wel uitleggen: 't aesthe-

tisch oog (meestal dat van den man) wordt gekwetst en er is geen geestelijke wond te bedenken die den man heviger schrijnt dan deze — al zal hij dan ook den eersten morgen de krulpennetjes zoenen. Voilà — een oorzaak!

O ja, ik weet 't wel: nu krijg ik van alle kanten op mijn dak, dat 't huwelijksgeluk toch niet in krulpennetjes of een on-gracieuse nachtjapon is gelegen. Ik verklaar u plechtig dat ik geloof dat een massa huwelijken stranden op genoemde zelfstandigheden. De menschen zoeken de oorzaken van kwalen dikwijls veel dieper dan noodig is. Ze beginnen met aan geestelijke harmonie te twifelen, ze bekijken door een microscoop schier-onzichtbare karakterfouten en 'och — ze vergeten heelemaal dat er in den aanvang van hun huwelijk een paar simpele fouten zijn geweest waarover ze welwillend geglimlacht hebben! Tot het licht komt in den vorm van een vrouw zonder krulpennetjes en een man die niet. . . etc.

Daarom — wat kunnen wij eigenlijk weinig meepraten als een huwelijk, een z.g. slecht huwelijk, becritiseerd wordt! We kunnen veel hebben gezien van die twee menschen, wij kunnen den uiterlijken kant besnuffelen, afkammen, opkammen. . . we kunnen partijdig zijn (en dat zijn we dan ook meestal!) en we kunnen als verontwaardigde katten blazen tegen den man die naar een hoofd zonder krulpennetjes gekeken heeft. . . En ach, wat weten wij eigenlijk van die twee menschen af! Wát van hun onbevredigde verlangens? wát van hun gedooide illusies?

't Is goed dat de plaatsruimte op is; ik zou sentimenteel worden. Maar één ding wil ik nog tot slot zeggen: de vrouw (want voor die geldt 't voornamelijk) die niet gezorgd heeft zich ten allen tijde binnenskamers aesthetisch te gedragen — zij is niet vrij van schuld als haar huwelijkszon daalt!

JULIA FRANK

MODERNE KWELLINGEN

DOOR JULIA FRANK

TOEN ik binnenkwam, lag ze voorover op den divan, de ellebogen onder 't hoofd. Ze stond niet op, keek alleen even in mijn richting.

„Als je me zwéért, dat je niet komt om te flirten of andere nonsens uit te halen, dan kun je gaan zitten,” zei ze nijdig.

Ik beloofde plechtig wat ze me beval, waarna ik mijn pantalon bij de knie netjes optrok en me op een stoel naast den divan neerzette. Toen waagde ik een snellen blik naar het smalle figuurtje. Het stemde me niet moedig: haar oogen waren half-toegeknepen en haar tanden beknauwden haar onderlip; bovendien trappelden haar voetjes — wateen minstens even ongunstig teeken is als het slaan van een kattestaart.

Gedurende ettelijke seconden zwegen we beiden. Ik keek naar de neergelaten gordijnen en de togetrokken portières. „Is er — is er iemand dood?” vroeg ik eindelijk, bescheiden fluisterend.

Ze schokte minachtend haar schouders.

„Doe niet zulke stomme vragen...”

We zwegen weer. Ik staarde naar de punten van mijn beste lakschoenen, die ik, haar ter eere, aangetrokken had: Laura lette altijd op kleinigheden. Na verloop van minstens drie minuten nam ze een elleboog onder haar hoofd weg en keek mij aan. — „Als je rooken wilt? Sigaren en sigaretten staan daar op 't tafeltje...”

Ik beduidde haar dat ik liever niet rooken wilde. — „Doe het toch — om mij plezier te doen...” gebood ze heftig.

Toen rookte ik. Natuurlijk.

En weer zwegen we.

„Zijn me dat mannen!” barstte ze eindelijk uit, zich omwentelend, zoodat ik haar heele booze gezichtje kon zien. „Zeg in vredesnaam wat!”

„Ik ben bang weer „stom” te zijn...”

Ze lachte minachtend.

„Dat ben je ook als je zwijgt...”

„Merci...”

Ze patste met twee handen op het zware Perzische kussen, zuchtte hartbrekend.

„Och, eigenlijk kun jij 'took niet helpen...”

Ik rookte discreet; met zwijgen krijg je bij vrouwen de grootste geheimen los.

„Jij hebt me nooit 't hof gemaakt...”

Ik verkilde inwendig. Als wat beschouwde ze dan mijn talloze bloemstukken? mijn schouwburg-plaatsen? mijn soupers?

„Daarom kan ik misschien nu ook met jou praten...”

„Natuurlijk kun je dat,” zei ik, zoo koel mogelijk.

Ze wentelde zich weer in haar vorige houding; haar voetjes traptten.

„Oh! ik ben dood-ongelukkig!”

Ik rookte.

„Hoe kan ik op deze manier voortleven?”

Mijn hart sprong op. Ook ik kon zoo niet langer voortleven.

Maar dat zei ik haar natuurlijk niet.

„Ik walg van al die vrijers — ik haat ze, haát ze!”

Ik bedacht me, dat ik niet behoefde te schrikken: ze vond mij geen „vrijer.” Dus rookte ik door.

„Als ik daareven goed heb geteld, dan bezit ik er nu precies negen...”

„Nog geen dozijn,” merkte ik op.

„Nee — maar ik verzekeer je dat die negen me gek maken, me vermoorden, geestelijk welteverstaan...”

„???”

„Ja, wat doen ze anders?”

„Schud ze dan af!”

Ze keek me wanhopig aan.

„Hoe kan ik? Zoogenaamd zijn ze allemaal mijn „vrienden.” Ze wachten alleen op een aanmoediging om zich tot vrijers te ontpoppen... en intusschen zijn ze veeleischender dan de ongemakkelijkste echtgenoot zou wezen...”

„O...”

„Ja, vat dat in vredesnaam nu niet verkeerd op... Maar 't is een feit: de een vraagt in naam der vriendschap dit, de andere dat...”

„Zeg hun dat je hun vriendschap niet meer wenscht...”

„Ach, weer echt zooiets mannelijks!” Ze blies verachtelijk door haar neusgaten. „Hoe kan ik mijn vrienden voor 't hoofd stooten? Zou jij 't kunnen?”

Mijn wáre vrienden niet — nee...”

Ze voelde 't niet, keerde zich om en slingerde haar beenen van den divan. Haar kleine handen ordenden vlug haar kapsel.

„Kom naast me zitten,” verzocht ze, iets milder, „je zit zoo ongelukkig op die rechte stoel...”

Ik had mijn houding waardig gevonden; maar de smaak van een vrouw is raadselachtig. Ik ging naast haar zitten op den divan.

„Nu, ik kan dus letterlijk niets doen...” vervolgde ze. „Ik heb negen vrienden en moet me kalm door hen laten afmaken... en ze doen 't zoo met opoffering van zichzelf, dat ik me eigenlijk nog zou willen schamen over mijn ondankbaarheid...”

We zwegen weer even. Zij zweefde door de kamer en zette een rookstandaard voor me neer.

„Waarom heb je ze eigenlijk aangehaald?” vroeg ik.

Ze zette groote kinderoogen op.

„Aangehaald? ik? ze komen naar mij toe!”

„Stoot ze dan af!”

„Dat kan ik niet!”

„Beklaag je dan ook niet!”

„Dat doe ik wél!”

Ze stampte nijdig op den vloer, gaf me een emotievolle duw.

„Oordeel nu zelf eens. Ik zal je een paar staaltjes vertellen.

Je kent meneer Vlieting van Boekkop? Nu, de man is drie-en-zeventig, let wel: drie

natuurlijk niet meer. — „Nu dan...” zei ze, met een plof naast me neervallend. „om kort te gaan: ik vond hemeen lieve, hartelijke oude man en breide met Sint-Nicolaas een paar polsmofjes voor hem...”

„Daar kon hij natuurlijk niet tegen!”

Ze slurpte een bonbon; haar hoofdje ging achterover, haar mooie hals rekte zich.

„Nee, blijkbaar niet... Een dag daarna stuurde hij me een groote mand roode en witte cyclamen met een gedicht...”

„De arme...”

„Ja — stakker! Maar ik zat er maar mee! Kun jij je iets onschuldigers denken dan een paar polsmofjes?”

„Ja: jou...” trachtte ik grappig te zijn.

Ze nam nog een bonbon, bood mij er ook een.

„Heerlijk, hè? — die kreeg ik ook van hem...”

Ik had den moed niet dit tegen te spreken en luisterde zwijgend toen ze voortging:

„Ik deed natuurlijk net of ik niets merkte... ik probeerde net zoo te zijn als anders, maar 't lukte niet... Als hij mijn hand nam, griezde ik onwillekeurig en als hij me aankeek werd ik heusch — ja, 't is niet erg netjes om te zeggen — maar werd ik heusch misselijk...”

„Zoete vriendschap... en hoe is 't nu?”

Ze zag mij radeloos aan.

„Daar heb je 't juist: hoe is 't nu? Voor mij afschuwelijk!

Ik kan toch niet zeggen: meneer, ga heen! want u kijkt eng? Ik kan hem niets verwijten... op-

pervlakkig beschouwd is hij dezelfde als vroeger, maar ik voel dat hij sedert de polsmofjes veranderd is...”

„Vraag die dingen terug” adviseerde ik.

Maar ze ging alweer verder:

„Nu, dat is een van de negen... En met de acht anderen is 't eigenlijk precies hetzelfde! De een doet zus en de andere zoo, maar bescheiden zijn ze allemaal... ze zeggen geen woord te veel, doen niets wat niet door de beugel kan...”

„Nu, als dat zoo blijft, heb 'je er toch dunkt mij ook weinig last van?”

„Zoo, vindt jij dat?” vroeg ze hooghartig. „Maar ik kan je het tegendeel bewijzen! Ik zal je alleen maar de dag van gisteren beschrijven, dat is al genoeg! Om half tien 's morgens kwam de drie en zeventigjarige voor de deur met een victoria. Hij vond 't net weer voor 't Kalfje... hij vroeg natuurlijk niet of ik 't ook weer vond voor 't Kalfje... Ik probeerde, moeder in mijn plaats te laten gaan, maar die bedankte er hartelijk voor... Nou, ik moest dus mee...”

„Dat zie ik niet in...”

„Als ik 't nu maar inziel!” vinnigde ze.

„Aan 't Kalfje moest ik met hem binnenzitten, omdat hij zoo hoest, maar daar was ik eigenlijk blij om, want buiten zaten een leuk clubje jongelui en die hadden allemaal al zoo'n beetje schuin gekeken toen ik daar met opa uit die victoria kwam...”

„'t Kon toch best je opa zijn — of je vader...”

„Nee,” zei ze koppig, „want die zouden me niet zoo akelig galant helpen uitstappen...”

Ze pakte twee bonbons uit 't mandje, gaf er mij een van.

„k Heb gelukkig een goeie keus gehad,” kon ik niet nalaten te zeggen.

Ze wendde zich verschrikt naar mij toe, de bonbon tusschen haar lippen.

„Lieve hemel, ja! die waren van jou, dat 's waar ook!” brabbelde ze.

De bonbon wipte naar binnen.

„Ach jee, ik mag 't wel gaan administreren!”

„Ga verder,” verzocht ik, inwendig woest.

„Waar was ik?” peinsde ze met half-dichte oogen. „O ja, aan 't Kalfje! Nu, om twaalf uur was ik weer thuis. Toen lag er een telegram van James Wilton, je weet wel, die nieuwe ingenieur op oom's fabriek, dat hij erop rekende dat ik om half een met hem lunchte in 't Europe...”

„Dat kon je veilig weigeren,” meende ik.

„Zoo?” smaalde ze, „kon ik dat? Je vergeet dat oom hem hier heeft geïntroduceerd voor mijn Engelsche conversatie en nu ik daarvan voldoende geprofiteerd heb, zou ik onbeleefd worden?”

„'t Kan weleens noodig zijn...”

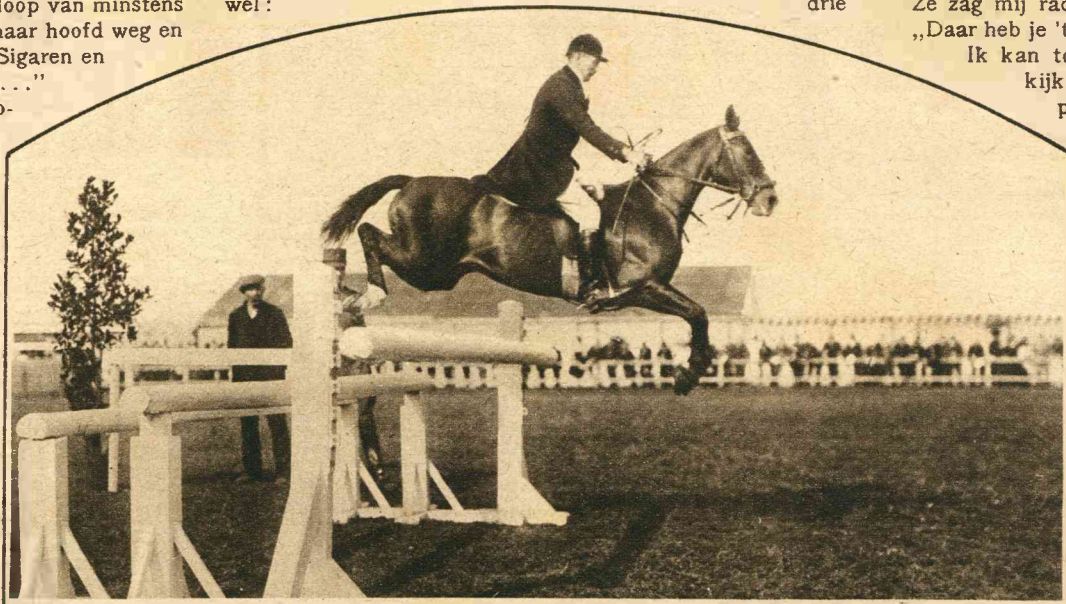
„Wilton is een gentleman!” verweet ze me.

Daartegen kon ik niets inbrengen en ze vervolgde:

„'t Was dus twaalf uur en om half een moest ik in 't Europe zijn... en ik moest me nog verkleeden...”

„Dat was niet noodig!”

„Zoo? kon ik dan lunchen in een half-vuile crêpe-de-chine-blouse en een ouwe blauwe rok? Opa had 's morgens zoo'n haast, dat ik maar gauw mijn lange witte jas over

HET CONOURS HIPPIQUE TE 'S-GRAVENHAGE.

Hierboven brengen wij een tweetal mooie foto's van het te 's-Gravenhage bij gunstig weer en onder groote belangstelling gehouden Concours hippique. De bovenste kiek geeft een fraaien sprong weer door den heer R. J. J. Hiemstra; de andere het beste rijpaard van het concours, dat dan ook den eersten prijs behaalde. Eigenaar van het fraaie dier is de heer Joh. Lamers.

-en-zeventig! Kon ik daar veilig vriendschap mee sluiten, ja of nee?”

Ze zag mijn bedenkelijk gezicht niet, kon ook trouwens niet weten dat ik een oom had gehad die op zijn vijf en zeventigste levensjaar tot groote hilariteit der familie zijn jeugd nog eens dunnetjes had over trachten te doen — aan welke kwaal hij bezweek. Maar natuurlijk zijn niet alle oude mannen hetzelfde.

„Ik mocht hem graag — werkelijk! Het was zoo plezierig eens eindelijk niet te hooren dat mijn haren goud en mijn stem zilver leek... Zijn discours was natuurlijk zoo af en toe weleens wat taai... hij kon heele middagen zeuren over een blouse van me die hij te laag vond en over het toenemende aantal toring-lijders, maar enfin — 't was toch altijd nog verfrissender dan 't gezanik van de andere acht...”

Ze hield even op.

„Zeg, wil je iets drinken? 'n glas port? wat sherry?”

„Wat jij drinkt,” zei ik, half-achtig.

„Ik drink limonade...”

„Ik ook dan...”

Ze belde om limonade, presenteerde likeur-bonbons. Die had ze den vorigen dag van mij gekregen, maar dat wist ze

alles had aangetrokken . . . " „Accoord. Wat deed je aan ?"

Haar oogen werden wat vriendelijker.

„O, iets nieuws . . . niet uit te leggen wat en hoe . . . maar wel aardig ! Wilton riep er tenminste erg over . . ."

Ik wenschte Wilton in alle oprechtheid en flinken optater van een der vliegwielen in de fabriek toe, de vent zat me al lang dwars. Een vrouw heeft er geen besef van hoe ze soms met een paar woorden het slechte in een man naar boven kan halen. Laura merkte er niets van.

„Maar die japon doet er ook niet toe ! Ik was een kwartier later verkleed, nam een atax en was precies half een in l'Europe . . ."

Op dit oogenblik werd er geklopt en bracht het dienstmeisje een sierlijk-opgemaakte vaas rose anjers binnen. Laura gaf mij het kaartje.

„Kijk jij, Charlie . . . ik heb geen moed !"

„Van Opa . . . " bromde ik. „Hij hoopt dat 't Kalfje je goed bekomen is . . ."

„Goed !" zei ze week. Toen, met een moedeloos gebaar:

„Rika, neem ze maar mee . . . zet ze maar ergens, in 't sa-

Ze keek me zoo koel aan, dat ik innerlijk verijdsde, maar niettemin dapper vroeg :

„En verder ? Was er nog meer gisteren ?"

„O jée !" zei ze, toch met iets triomfantelijks, „toen Dirk wegging, was 't half vijf . . . hij maakte plaats voor Daan van der Goes . . ."

„Is dat die kwast met die koren-aren op zijn hoofd ?"

„Ja juist — die kwast . . . Overigens een zeer respectabel jongmensch !"

„Waarin mislukt hij ?"

Ze keek peinzend naar de neergelaten gordijnen.

„Dat weet hij zelf nog niet precies . . . hij las me gisteren een gedeelte van zijn tooneelstuk voor . . ."

„Sliep je gauw ?"

„Eerlijk gezegd : 't scheelde niet veel . . . 't Was vreeselijk ! 'n Treurige Shakespeare-ersatz . . . Maar ach, ik kwam er doorheen ! Om zes uur verdween hij, vol nieuwe illusie's. Toen kon ik naar Anton Rely en George Geebink gaan, die bij ma zaten te popelen van ongeduld . . . Ze hadden me alle twee afzonderlijk uitgenoodigd, maar ik had vergeten te

langens !" — Ik genoot — van haar woorden, en van haar handje op mijn arm. Zoo heftig had ik haar nog nooit gezien.

„Wat een leelijke combinatie van das en overhemd heb je daar aan," zei ze plotseling, zich naar mij overbuigend. „Och, maar dat 's waar ook : je bent kleurenblind !"

„Je bedoelt waarschijnlijk een van de negen !" stootte ik gekwetst op.

Ze was even verbaasd.

„Je hebt gelijk," gaf ze toe, „ik herinner 't me nu : 't is Ben Carré !"

Ik wenschte Carré vierkant naar een andere wereld en stond toen op.

„Ga je al ?" vroeg ze, „'t werd net zoo gezellig . . ."

„Een van de negen zal wel bij je ma zitten," zei ik kregel, „ga maar gauw ! Die vent van de koren-aren zal waarschijnlijk wel weer vannacht een treurspel geschreven hebben . . ."

Ze schudde glimlachend 't hoofd.

„Je bent niet beleefd ! maar toch wel anders dan die anderen . . ."

JAN STEEN — HET HUWELIJKSCONTRACT.

Het is wel een aardig, typeerend tafereeltje uit het leven onzer voorouders, dat onze beroemde schilder Jan Steen hier op het doek heeft gebracht, nietwaar lezer ? Alleen de naam, het huwelijks-contract, doet de ooren van ons, menschen van de twintigste eeuw, wat zonderling aan. Maar het huwelijk was nu eenmaal in dien tijd meer een zaak van de ouders — dat dacht men althans — dan van de jongelui, die met elkaar trouwen moesten. Had men een huwbaren zoon, dan keek men naar een geschikte partij uit. Was die gevonden, en deelden de ouders van de jongedochter de meening van de ouders van den jonkman, dan werd er een contract opgemaakt, waarbij de ouders zich tegen de ontvangst (of: betaling) van een bepaalden bruidschat verbonden, hun kinderen met elkaar in den echt de doen treden. Was de zaak in dit stadium, dan werden de jongelui van de keuze hunner ouders op de hoogte gesteld . . . en restte hun niets dan te berusten. Dan werd het contract geteekend en dat „bruid en bruidegom" daarbij tegenwoordig mochten zijn, zooals hierboven is weergegeven, was iets, wat zij al wel zeer mochten waardeeren.

lon of zoo . . . of op ma's kamer . . ."

Ze keek mij verslagen aan.

„'k Word er nog gek van ! Den heelen dag staan er jongens, van bloemenwinkels hier voor de deur . . . ik geneer me voor de burens . . ."

„Vertel maar verder van Wilton," opperde ik. „Hij was zeker charmant ?"

„Dat zal wel . . . Maar ik verlies er zoo'n beetje de kijk op, zie je ! Enfin . . . om drie uur was ik weer thuis en . . ."

„Toen lagen er zeker uitnodigingen voor 't diner ?"

„Ja, ook . . . " bekende ze. „Maar dat was 't ergste niet ! Dirk Meerkamp zal al een half uur te wachten . . . ik had beloofd eens quatre-mains met hem te spelen . . ."

„Je zei natuurlijk dat je te moe was ?"

Ze schudde haar blond hoofdje.

„Nee, dat kon ik niet ! Ik heb hem indertijd zelf zoo aangemoedigd . . . 't is een jongen met veel talent, maar een beetje gedegenereerd . . . en ik was heusch blij dat hij eindelijk spelen ging . . ."

„Dus trommelde jij met hem mee," zei ik oneerbiedig.

„Zooals je wilt."

bedanken en dus kreeg ik ze alle twee op mijn dak ! We zijn toen maar in vredesnaam met z'n drieën gegaan . . ."

„En daarmee was 't uit ?"

Ze maskeerde een geeuw.

„Voor mij — ja, gelukkig ! Maar vader heeft 's avonds een paar uur met Nansen opgescheept gezeten — die goeie jongen declameert hier eens in de week . . . Geen aasje talent, stem nihil, maar toekomstdroomen vele . . ."

„Arme meid . . . " zei ik, bijna oprecht.

„Zeg dat wel . . . " zuchtte ze. Ze legde haar handje op mijn arm, keek mij aan.

„Zeg jij nu eens, Charlie : is dit een leven ? Ik word aan duizend stukjes getrokken ! Met de een moet ik rijden, met de andere eten, met de derde naar een tentoonstelling, met de vierde naar den schouwburg . . . Voor de een ben ik de zon, voor de andere een ster . . . 't heele firmament komt eraan te pas ! Oh ! ik stik in de rozen en de orchideeën en de bonbons — nee, jij hoeft 't je niet aan te trekken — ik word naár van al de champagne en de bescheiden-teedere blikken ! ik griezel van quatre-mains en tooneelstukken en declamatie en pandjesjassen ! en ik walg van al die verscholen ver-

Ik wierp een droeven blik op de likeurbonbons (twee ons à f1.40) en ging. Ze hield me niet terug.

In de hall bonkte ik tegen een iemand aan met een vioolkist en slaperige oogen. Vrouwen plegen zulke oogen „dwepend" te noemen.

„Pardon !" lispelde hij.

„Vlieg op !" dacht ik, doorlopend.

Toch maakte ik dienzelfden avond een gedicht op Laura, waarin ik begon haar te beschrijven als een tijgerkat en eindigde haar te vergelijken met een lelie. Een mensch zit vol tegenstrijdigheden.

Maar toen ik voor de roode brievenbus stond en voelde of mijn drie-cents-postzegel wel hield — toen bedacht ik me opeens. Ik stak 't gedicht in mijn zak en wandelde onder den sterrenhemel naar huis.

Ik wilde haar leven niet nóg zwaarder maken.

HET CADEAU

OVER-TJONGERSCHE VERTELLING DOOR MARIJKE

FOKKE Biek was de postbode van het dorp. En omdat hij klein was, werd hij genoemd Fokke Biekje, of ook wel Fokke Slof. Maar dat was eerder, omdat hij, behalve 's winters en bij slecht weer, altijd op pantoffels liep. Was er eens iemand, die tegen hem zei:

„Heden Fokke, waarom loope jou nou toch altiet op pantoffels. Me dunkt je moete soa warrig wurre as 'n 'k weet niet wat...“ dan bromde Fokke: „Hè jou er last van as 'k warrig wur? O, suuk oek segge.“ Nee, Fokke Biekje was niet een van de beminnelijksten. Elken morgen, 's winters om zes, 's zomers om vijf uur, liep hij naar het postkantoor in de groote plaats, die wel ruim een uur loopen ver was. Daar haalde hij zijn brieven, liep terug naar zijn huis, at daar weer een boterham en dronk zijn kommetje koffie, onderwijl de brieven sorteerd, meestal brommend voor zichzelf: „Nou 'k zal oek bled weze, as de verkeer van Grietsje van 'e zandweg uut is. Ken 'k daar elke week mar 'n uur de zandweg opkrasse. Kom, Pietsje het oek es weer 'n aangezicht van 'n andere jonge. Heden woa binne die frouluden teugenwoordig kwispelturig. Niks gien bestendigheid zit erin. Soa, weer 'n heele bom voor meester; 't liekt wel of 't verzenden mar gien geld kost. En das weer dat gemeene sosejale blaadsje voor Jurjen Romkes. Je sūden hast in 'e verleiding komme, om 't ding in 'e kachel te stoppen.“

Fokke Biek, de postbode van het dorp.

Soms vroeg Akke, zijn vrouw, als hij erg lang en boosaardig knorde: „Niks beson-Fokke.“

„Je blieve lang vut nou?“

„Nee, ik gaan zier kuieren.“

„Och, soa omers niet.“

„Toe mar,“

Akke was een tje, met een dat altijd wat omdat Akke vaak waschte.

mutsje, dat ze op had, was nooit helder, en er waren wel menschen in het dorp, die zeiden:

„As de buutendeur bij Fokke Biekje openkomt, dan sūden je hast bezwieme. Foel, wat 'n lucht.“ Maar daar hadden Fokke en Akke geen last van, en als de buitendeur eens toevallig openstond, dan schreeuwde Fokke: „Doe doch die deur dicht. Heden mens, wat mankeert je nou. Muk hier wegwaai? 'k Voel 't sūver in mien achterhoofd.“ Er waren wel menschen, die zeiden, dat et soa smerig bij Fokke en Akke was, omdat Fokke niet hewwe wū dat Akke zeep kocht om de boel skoan te maken. En 't was waar, dat Fokke eens beweerd had: „Al dat gegriem met water — 'k muter niks van hewwe, de boel lijdt er mar onnoadig van, je kenne't krekt soa goed 'n bitsje bijvege.“ Akke vond alles best, wat Fokke vond — en gelukkig maar, want er had nog geen buurvrouw

„Is er nog wat 'epost Fokke?“

„ders,“ gromde

toch niet te

voor mien ple-

meende ik 't

zei Fokke.

schraal vrouw-

zacht gezicht,

groezelig leek,

zich niet te

Ook het witte

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

naast hen gewoond, die niet gescholden had: „As 't mien kerel was, nou, ik sū hem anders hoor! Soan grout iezremint.“

Toch was Fokke als alle postboden, geloof ik, wel gezien. Want voor de jonge meisjes was hij toch maar de bringer van aangezichten en van brieven, en voor de jonge meisjes niet alleen. Want over 't algemeen was hij de band die het afgelegen dorpje met de wereld daarbuiten verbond; een grommende, knorrende, stuursche band wel is waar — maar toch een band.

Zoo werd Fokke Biekje vijf en zestig jaar. En je kon het werkelijk merken, dat hij ouder werd, want klets-bom werden de brieven of de kranten om de deur gesmeten — ringtinging ging de bel bij meester als brandgelui. Dan werd er in de huiskamers gezegd: „Nou, Fokke Slof het de bokkepruuk weer op hoor!“ En dat bleef elken dag zoo doorgaan. Toen zeiden de menschen: „Je kenne mar best wete hoor dat er ouwer wudt, heden, heden, er is gien goed woord meer uut 'm te krije. Hij foetert altiet mar op 'e zanddiek en op 'e regen en 'e wien, krekt of wij dat helpe kenne.“ En toen er werkelijk een tijd kwam, dat meester het sosejale blaadsje van Jurjen Romkes bezorgd kreeg, en dat Betsje Berends de aangezichten onder de deur doorgeschoven vond,

... en Akke met de beddeplank naar het hoofd gegooit.

die Mindert Schaap geschreven had aan Lieske Hom — ja, en 't mooiste was, dat Mindert 'n ouwe vrijer was van Betsje, dus 't was meer as hard voor Betsje, die er soa 'n weet van had — en veel meer van zulke dingen voorvielen, toen vonden toh de menschen, dat Fokke Biekje te oud wudde voor sien posje, maar er was niemand, die hem dit durfde zeggen.

„Ik dank je wel hoor om 'e wien van voren te krijen, want hij is giftig in sien mōn. Nee, 't beste is, dat meester 't him kalm an verstan bringt. Daar het Meester nog al slag van.“

Zoo stapte dus Meester op 'n guren winteravond, 't was zoo donker, dat je de boomen langs de slootkanten niet eens kon zien, naar het huis van Fokke Biekje. Meester had 'n sigaar aangestoken, want ongewapend durfde hij de binnenkameratmosfeer bij Fokke en Akke niet trotseeren. 't Liep tegen half acht, Fokke kon net van zijn avondbestelling weer thuis zijn.

De deur duwde Meester ver open, en hij riep: „Is er volk in?“

„Deur dicht!“ Klonk de harde stem uit de kamer. Hij was thuis. „Wie hewwe daar? O, is 't meester? Mooi, kom er mar in.“

Daar stond meester in de kleine kamer waarvan de zwarte balken neerhingen als aan de lucht de dreigende wolken, zoo somber en drukkend. Op een ouden knopstoel met versleten matten zitting bij de tafel zat Fokke Biekje. Akke lag al in bed, maar stak nog even haar hoofd door de gordijnen.

„Och heden, navend meester. Och, wat treft dat nou raar, dak al op bed bin. Sak er nog even uitkomme?“

„Blief er nou mar in,“ zei Fokke. „Jou kenne doch ommes alles hoore, wat meester seit en daar is 't je doch mar om begonnen.“

„Blijf maar rustig liggen hoor,“ verzocht meester. „Mindert de rook niet vrouw Biek.“

„Och heden nee, Fokke die damp't 's avens as 'n oven meester.“

„Nou veruit mar,“ kwam Fokke bruusk en meester

zette zich tegenover hem op Akke's stoel, die al net zoo versleten en armelijk was als die van Fokke Biekje zelf.

Ze zaten dus tegenover elkaar en rookten, Fokke 'n segaar van meester.

„Vanavond weer kletsnat thuisgekomen?“ begon meester diplomatiek.

„Gien droge draad. Sūver gien droge draad. 't Is mij over mien leerzen heengaan. Mar 'k hē oek nog nooit soan beroerde diek sien as die sandiek hier. 't Zal nog 'es soa ver komme, dak met brieven en al daar versuup.“

„Zoover mēg het niet komen. En dat zal ook wel niet... e...“

„Wacht mar 'es af. Ik zeg elke keer teugen Akke, ak er met soan beesteweer deurga: „Nou, 't zal me-

sels benije of ik weer tuuskom.“

„Je bleef zeker ook liever bij de warme kachel zitten, ja, zoo jong ben je niet meer

... en hing de nieuwe lamp aan den zolder Biek; 't is niets geen

schande hoor.“ „Jong, jong, ja, 'k bin vijf en zestig, daar is gien ontkennen an, mar wat uuthouden angaat, nim ik 't nog op teugen een kerel van dertig. Met glans.“

Dat was niet bemoeidigend voor meester's zending. Meester dacht even na. „Maar dat je nu de winter aankomt, zoo vaak drijfmat thuiskomt, doet je toch ook geen goed.“

„Nee, dat is soa, want n. u 'k kom te zitten, voel ik mien rug danig. Mar vannacht 'n kous om 'e hals, dan is 't morgen weer over. As die smerige sandiek er mar niet was, dan hak gien klagen. En dan vansels dat akelike, onkristelike weer, daar sū men galsteenen van krije.“

„Ja, en die tijd zijn we nu toch te wachten.“

„Nou, zeg dat wel. Ak er dan 's morgens om ketier over vijven uitkruip, en 't regent būten dat 'et soa wat doet, dan sek wel es teugen Akke: „Gien mens die begriep wat Fokke Biek, elke morgen mar weer an, te sjouwen het. As de heeren hun krantsje mar op tied hewwe, dan binne se wel tevreden. En Fokke Biek, nou, die ken mar sjouwe.“

Nu kon meester zich dit heel persoonlijk aantrekken — dat hij het niet deed, tenminste niet blijken liet, pleitte voor zijn diplomatie. Hij blies een kalm rookwolkje uit, en zei: „Maar wat belet je nu toch eigenlijk Biek, om pensioen aan te vragen. Werkelijk, met zulk weer is het geen baantje voor iemand op leeftijd.“

„Soa,“ zei Biek, en hij wiegelde op zijn stoel, wat hij altijd deed als hij kwaad werd, daar vandaan was de zit ting zoo kaal.

Meester wachtte op de uitbarsting, die niet kwam.

„Ja, vin-je zelf ook niet? Je krijgt een heel behoorlijk pensioen en de mooie lap grond, die je achter je huis hebt liggen, is ook aardig wat waard. Je hebt me zelf eens verteld, dat je r iets liever doet dan tuinieren...“

„Soa,“ zei Biek weer. „Hek dak es seit, nou jou hewwe mar 'n best geheugen meester.“ De stoel kraakte. „En nou mutte je dit oek mar 'es goed onthouwe, se krije mij niet eerder uut mien baantsje weg, voor 'k er bij dēlval. Voor 'k er doad bij dēlval.“

„Hē Fokke,“ zei 'n stem uut de bedstee.

„Hou dij stil,“ gebood Fokke Biek. En meester zei: „Je zult er nog wel eens anders over denken. Biek. Werkelijk, ik heb het beste met je voor. Geloof je dat niet?“

„Soa, was dat 'et eiere eten,“ zei Fokke Slof. Wat op meesters vraag toch eigenlijk heelemaal geen antwoord was.

Nog geen drie weken daarna lag Fokke in bed met zware longontsteking. Nie-

dat hij daar nog boven-

dokter had de hoop al

Fokke Biek tartte alle

beter. Het eer-

ste wat

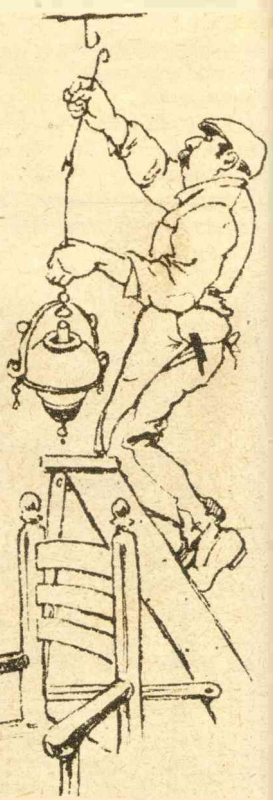
...

...

...

...

...

... en hing de nieuwe lamp aan den zolder Biek; 't is niets geen

schande hoor.“ „Jong, jong, ja, 'k bin vijf en zestig, daar is gien ontkennen an, mar wat uuthouden angaat, nim ik 't nog op teugen een kerel van dertig. Met glans.“

Dat was niet bemoeidigend voor meester's zending. Meester dacht even na. „Maar dat je nu de winter aankomt, zoo vaak drijfmat thuiskomt, doet je toch ook geen goed.“

„Nee, dat is soa, want n. u 'k kom te zitten, voel ik mien rug danig. Mar vannacht 'n kous om 'e hals, dan is 't morgen weer over. As die smerige sandiek er mar niet was, dan hak gien klagen. En dan vansels dat akelike, onkristelike weer, daar sū men galsteenen van krije.“

„Ja, en die tijd zijn we nu toch te wachten.“

„Nou, zeg dat wel. Ak er dan 's morgens om ketier over vijven uitkruip, en 't regent būten dat 'et soa wat doet, dan sek wel es teugen Akke: „Gien mens die begriep wat Fokke Biek, elke morgen mar weer an, te sjouwen het. As de heeren hun krantsje mar op tied hewwe, dan binne se wel tevreden. En Fokke Biek, nou, die ken mar sjouwe.“

Nu kon meester zich dit heel persoonlijk aantrekken — dat hij het niet deed, tenminste niet blijken liet, pleitte voor zijn diplomatie. Hij blies een kalm rookwolkje uit, en zei: „Maar wat belet je nu toch eigenlijk Biek, om pensioen aan te vragen. Werkelijk, met zulk weer is het geen baantje voor iemand op leeftijd.“

„Soa,“ zei Biek, en hij wiegelde op zijn stoel, wat hij altijd deed als hij kwaad werd, daar vandaan was de zit ting zoo kaal.

Meester wachtte op de uitbarsting, die niet kwam.

„Ja, vin-je zelf ook niet? Je krijgt een heel behoorlijk pensioen en de mooie lap grond, die je achter je huis hebt liggen, is ook aardig wat waard. Je hebt me zelf eens ver-

teld, dat je r iets liever doet dan tuinieren...“

„Soa,“ zei Biek weer. „Hek dak es seit, nou jou hewwe mar 'n best geheugen meester.“ De stoel kraakte. „En nou mutte je dit oek mar 'es goed onthouwe, se krije mij niet eerder uut mien baantsje weg, voor 'k er bij dēlval. Voor 'k er doad bij dēlval.“

„Hē Fokke,“ zei 'n stem uut de bedstee.

„Hou dij stil,“ gebood Fokke Biek. En meester zei: „Je zult er nog wel eens anders over denken. Biek. Werkelijk, ik heb het beste met je voor. Geloof je dat niet?“

„Soa, was dat 'et eiere eten,“ zei Fokke Slof. Wat op meesters vraag toch eigenlijk heelemaal geen antwoord was.

Nog geen drie weken daarna lag Fokke in bed met zware longontsteking. Nie-

dat hij daar nog boven-

dokter had de hoop al

Fokke Biek tartte alle

beter. Het eer-

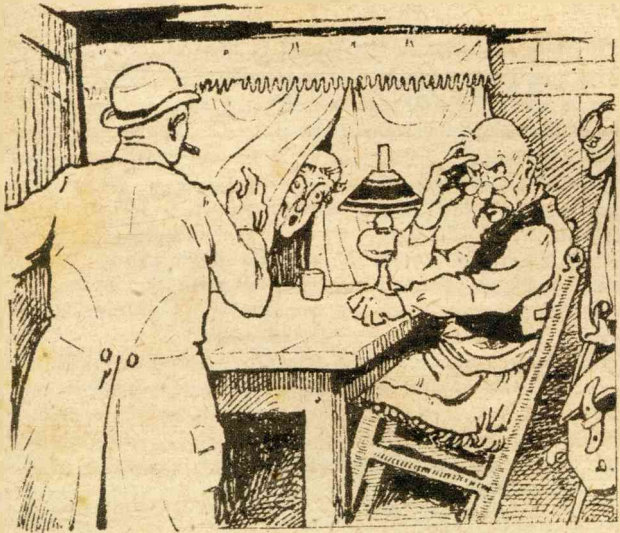
ste wat

...

...

...

...

... Wie hewwe daar?“

Zelfs leerde hij fietsen...

hij bij bewustzijn zei, was: „Dat hek opdaan, roen meester die deur soan poas open laten het 's avens. Doe voelde ik et dalik in mien rug." Wel een bewijs dus, dat hij niets van zijn gewonen aard had ingel!

Hij heeft ook getierd, kussens in zijn bedden hebben, als ze gedokter zei, dat hij geschikt geworheeft heele da Akke met de naar het die de ballon troffen en heeft.

Zelfs toen mocht op hem hege haar wegge hij het al. Natuurlijk over op den en naar zijn

pen. Want hij wou niet geholpen worden.

Maar eindelijk begreep hij dan toch dat hij werkelijk voor postbode niet meer deugde. Meester moest bij hem komen, en zijn aanvraag om eervol ontslag werd ingezonden. Fokke Biek kreeg pensioen en er kwam een nieuwe postbode, die vrolijk 's morgens bij elke deur galmde: „Dè poost."

„Toch heel wat anners hoor as Fokke Slof," zeiden de menschen. Maar allemaal waren ze het wel met meester eens, toen die voorstelde: „Ja, maar hij heeft ons zoo lang onze kranten en brieven bezorgd," — „en aangezichten," riep de jongen van Smits. — „dat we hem een blijk moeten geven van onze tevredenheid. En oök van onze dankbaarheid."

Ja, dat waren ze wel allemaal met meester eens. Er werd een vergadering belegd in Café Pruis, en besloten werd er, om een inteekeelijst te doen rondgaan, en als er genoeg geeteekend werd, dan zouden daarvoor gekocht worden: „Twee stoelen," zei meester, „een leunstoel voor Biek en een voor vrouw Biek." „En een nieuwe lamp," riep Feitse Verwer, „want nou zitte ze bij 'n keerske."

„Goed," zei meester, „en een nieuwe lamp."

„We zullen de frouluden goed op hun hart drukke, dat ze de boel nou niet verkleste. want dan is er niks gien aardigheid meer an. 't Mut 'n verrassing voor 'm blieve," zei er een.

„Ja vansels; 't beste sù hast weze, dat we er tuus mar niks van zeiden. Want ik hê de frouluden op é rekening. Die kenne nooit swije " zei een ander.

Maar meester zei: „Nee, we doen allemaal samen voor het cadeau van Fokke Biek."

Een paar stemmen in de vergadering meesmuilden maar: Fokke Slof.

Op een mooien middag in Maart — een Zaterdagmiddag was het — haalde meester Fokke voor 'n wandeling. Fokke von dat wel 'n bitsje raar, maar hij was toch ook wel verguld, en samen stapten ze het dorp door. Fokke wist niet, dat er achter alle gordijntjes gefluisterd werd: „Dar gaat er — dar gaat er," en heel veel vrouwen lieten hun straat-schrobben of glazelappen in den steek, en liepen naar 't huis van Fokke en Akke. Daar stond de buitendeur wagenwijd open en zelfs een van de twee ramen. „Om 'n bitsje door te luchten," had Feitse Verwer tegen Akke gezegd.

„Och heden, heden," jammerde die maar, „wat zal Fokke wel zegge."

Want daar aan elken kant van de tafel stonden de leunstoelen, een groote voor Fokke, een kleinere voor Akke. Jurjen timmerman stond al op een trap en hing de nieuwe lamp aan den zolder.

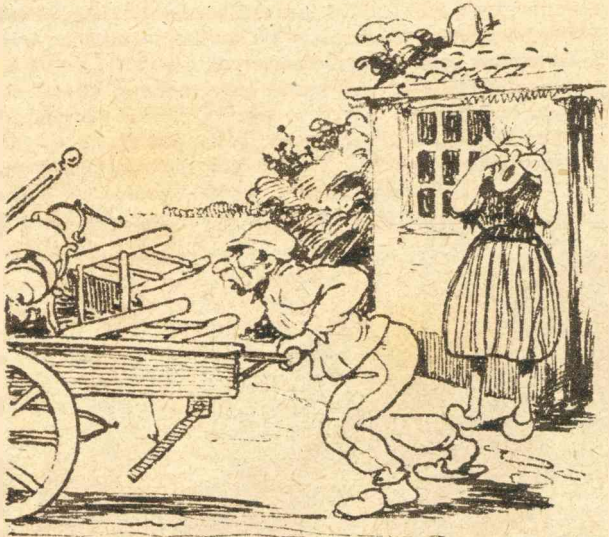
„'t Is mar krekt soa 't valt," zeurde Akke weer, „'t is mar heelendal krekt soa 't valt." Natuurlijk ten die voorden wel eenige spanning teweeg bij de menschen, die zich verdrongen in het gangetje en de keuken en de kleine kamer. Een paar vrouwen fluisterden al: „'t Sù me niks verwonnere as 't niet goed viel."

De spanning steeg toen meester en Fokke het paadje afkwamen. „Och heden, daar was er." Feitse Verwer schoof gauw het raam dicht en Akke pookte in de kachel. De spanning steeg. Maar 't viel goed. Gelukkig. Fokke zag de menschen en de stoelen en de lamp en hij stond verheerd. „Heelemaal verheerd," zeiden ze allemaal.

Toen sprak meester een paar woordjes en Fokke zette zich in zijn nieuwen leunstoel. Akke tegenover hem. En ofschoon het klaarlichte dag was stak Jurjen de timmerman toch even de lamp aan.

„'t Is mar mooi — 't is mar mooi," hoofdschudde Fokke, En dat was werkelijk voor zijn doen heel gunstig.

Een jaar ging voorbij en Fokke was al heel lang de oude

Fokke ratelde weg met de kar...

weer. „Hij wut er jeudiger teugen an," zeiden de menschen. Zelfs leerde hij fietsen, en toen hij dat eenmaal in den slag had, zuchtte Akke tegen haar buurvrouw:

„Nou sien 'k 'm nooit meer. Nou is er altiet vut. En 'k weet nooit waar er uuthangt. En as er tuus is, is er gien län met in te bezielen."

„Och sloof," meewarigde de buurvrouw.

Welke booze geest was het, die Stien de Rüter voerde naar het afgelegen dorp? Stien de Rüter met het roode haar en de wilde oogen, die van haar man af was?

Wie was de eerste, die zei, dat hij Fokke Biekje bij Stien de Rüter had zien wegekomen? Wie vertelde, dat hij Fokke en Stien had zien fietsen? Wie praatte ervan, dat Fokke en Stien 's avonds gewandeld hadden door 't slingerpaadje?

Och, allen praatten ervan, het heele dorp joelde zijn verontwaardiging uit.

„Soan ouwe kerel."

En Fokke Biekje? Die reed met glinsteroogjes rond op zijn fiets, en als hij thuis was mopperde hij aldoor maar weer tegen Akke: „Nou hak toch omme best mien werk nog 'doen kend. Se hê me uut mien baantje stoaten. 't Was allegaar tevoren opmaakt. En meester met sien mocie praatjes. . . ja, hê 'm mar op é rekening, mij begoegele se niet soa gauw."

„Och Fokke, toe, wat hê je toch rare gedachten," klaagde Akke terug. En ze was werkelijk dankbaar als hij 's avonds om zes uur na de koffie wegging en soms om tien uur, als zij al slapen had, weer tuuskwam. En het dorp zei: „'t sloof mag 't nooit wete, wat Fokke nou uuthaalt. 't Sù har doad weze." „En pas op, as de vrouwen erover kletse. De eerste, die er wat van seit, slaan ik de tannen uut é môn," dreigde Jurjen timmerman.

Akke merkte niets. Die veegde wat in huis en schrobde eens het straatje, en zat wat in haar stoel voor het raam en staarde naar de lamp, die al veel van haar koperglanzingen verloren had.

Een week lang zei Fokke Biekje, dat hij die stoelen niet meer zien kon en die lamp, dat was 'n Judas-kedo weest. Akke begreep het niet. Maar toen hij op een avond met een kar kwam aanrijden, en daarop laadde — het was al donker — de beide stoelen en de lamp, kwam er toch iets als verzet in het stumperige vrouwtje.

„Och heden, wat doene je nou? Waar gaan je daar met hene? Mien mooie stoel. en mien lamp."

„Ik hê ze doch zeker kregen," gromde Fokke. „En ik ken er doch zeker met doen wat ik wil. Ik verkoop ze."

„Och Fokke, dat ken je doch omme niet doen. Wat zal meester zegge en de menschen. Fokke."

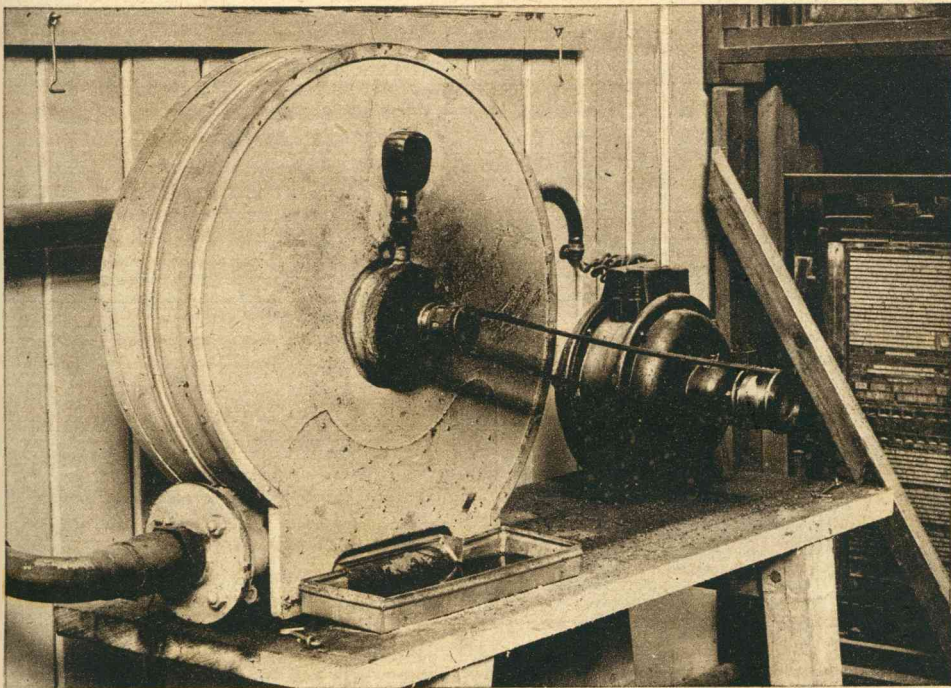
„'t Ken me niks skele wat se zegge. Soan Judaskedo."

En Fokke ratelde weg met de kar, maar hij keek toch wel schuin naar alle richtingen of ook iemand hem zag.

Met de stoelen en de lamp kwam hij bij Stien de Rüter, die hem op zijn schouder sloeg en direct ging zitten in den stoel van Akke. Fokke hing de lamp aan den zolder en in de keuken schaterde Stien haar bedwongen joligheid uit. „Soa 'n ouwe gek," dacht ze. „Mar dat hek doch vast binnen. En 'k was er noadig an toe."

Natuurlijk wist het dorp den volgenden dag al, dat hun cadeau, waar meester nog soa mooi bij sproken had — nu stond in de rommelkamer van Stien de Rüter. Van Stien de Rüter.

Het dorp boycotte Fokke Biekje — maar Akke, die bleef overal buiten. Die zit nu 's avonds weer op haar ouden knopstoel bij de kachel. en staart in 't keerske, dat op é tafel staat.

EEN PERSGAS-APPARAAT.

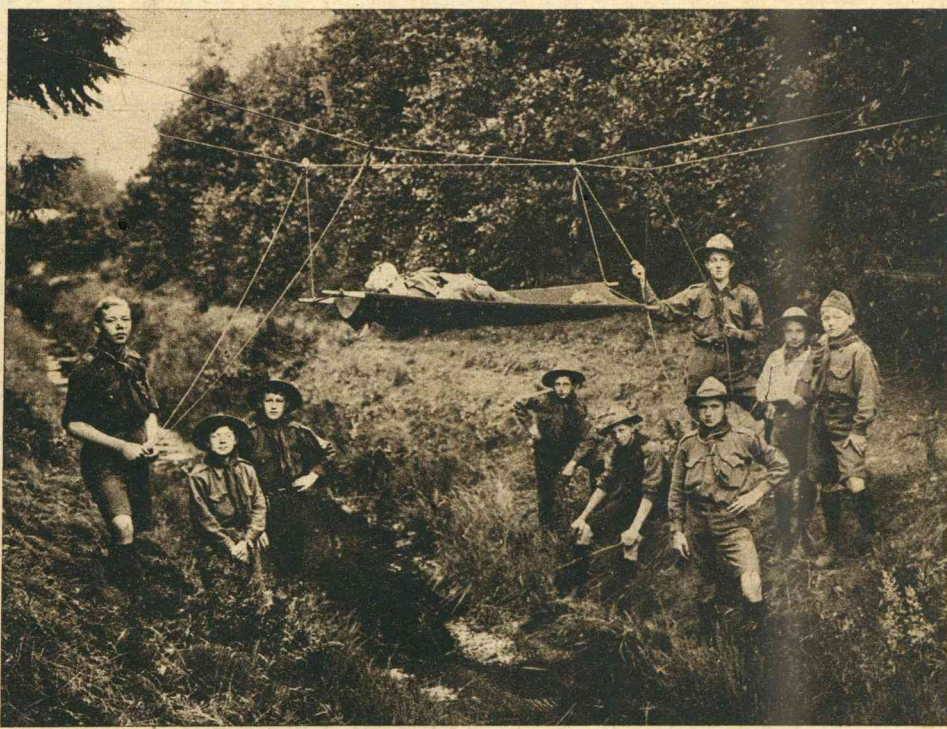
Als een gevolg van de kolen-crisis is door de overheid aan de gemeenten voorgeschreven om o.a. ook de gaslevering te beperken, zoodat de druk van het gas niet onbelangrijk verlaagd moest worden. In verschillende takken van nijverheid heeft die verlaging van gasdruk een minder voordeelige uitwerking gehad. Het is in verband daarmee, dat men onze opmerkzaamheid vestigt op het z.g. „Globe" Persgas-apparaat, hetwelk in een bedrijf verschillende voordeelen kan geven in alles wat met het gasverbruik samenhangt. Ook gedurende de z.g. gaslooze uren kan men daardoor gas ter beschikking krijgen.

In de allereerste plaats kan het „Globe" Persgas-Apparaat het bedrijf onafhankelijk maken van den gasdruk in het buizenet en kan het aan het in een fabriek gebruikte gas een zoodanige drukking geven, dat een regelmatig en economisch bedrijf ten alle tijde mogelijk wordt en blijft. De branders in de fabriekstoestellen worden dan op een zoodanige wijze geregeld, dat zij met een laagste gasverbruik, de gunstigste uitkomsten geven.

Reeds verschillende fabrieken zijn met het „Globe" Persgas-Apparaat over ernstige bedrijfsmoeilijkheden heen geholpen. Door de aanwending werd niet alleen een groote gasbesparing verkregen, (in sommige gevallen van ruim 30%) doch ook werd de arbeidsproductie er door vergroot.

Dit persgas-apparaat, verkrijgbaar bij de N.V. Het Globe-Safety-Gas-Syndicaat te Amsterdam, wordt dan ook in de meest uiteenlopende bedrijven, waar gas benut wordt, met succes gebruikt; als daar zijn groote drukkerijen, diamantslijperijen, fabrieken van allerlei aard, scholen, ziekenhuizen, enz. enz.

Aangezien dit apparaat niet slechts alle voordeelen voor de gebruikers heeft, maar bovendien ook aan de algemeene gasbezuiniging medewerkt, wordt het ook door de gemeentelijke gasbedrijven gewaardeerd. Wij hadden o.a. inzage van een schrijven, waarin de heer Zwaansdijk, hoofdinspecteur der Amsterdamsche Gasfabrieken, zijn oordeel over genoemd persgas-apparaat als volgt geeft: „Ik ben overtuigd, dat menig gasverbruiker, nu en in de toekomst, door dat apparaat zijn gasverbruik zal zien verminderen, of zijn productie-vermogen zal kunnen vergroten. Het toestel geeft voldoende drukverhoging om de verbranding van het gas, door meerdere lucht aanzuiging, zoo economisch mogelijk te doen plaats hebben, zonder dat hiervoor geheel nieuwe, speciaal vervaardigde, branders behoeven te worden aangeschaft, zooals dit bij de gewone, veel duurder persgas-inrichtingen, tot dusverre noodig was."

EEN ZWEEFTOESTEL VOOR HET VERVOEREN VAN GEWONDEN OVER WATER.

Bovenstaand toestel wordt op de volgende wijze vervaardigd: Aan de boomen aan beide kanten van het water worden twee lasso's verbonden, waarover vier katrolletjes loopen, waaraan door middel van touwen een draagbaar is verbonden. Voorts is aan ieder katrol een lasso verbonden, waarmee men het toestel over het water kan trekken. Het toestel werd samengesteld door de 4e groep van het Rode Vandel van de afd. Apeldoorn van de Nederlandsche Padvindere-Vereniging.

HET ZOMERPAK

'N ACTEURS-VERHAAL DOOR JOH. W. BROEDELET

JA. had Van Struys al 'n paar maal gezegd, met 'n breede wuiving in de lucht, alsof-ie gunsten uitdeelde. „Ik denk, dat 'k ook us naar Scheveningen ga." Maar 't was er nog niet van gekomen. Zoo iets zeg je dan ook meer om 't te zeggen, dan dat je 't meent. Daarbij. Scheveningen lag zoo'n eind, 't Rembrandtplein was veel dichtër in de buurt en 't bier smaakte er, even goed. Wat zou je dus zor'n omloop maken?

Maar toen z'n hospita, die alles eens 'n goeie beurt wou geven, herhaaldelijk vroeg: „Wanneer gaat uwe nou naar Scheveling?" en 't bleek, hoe ook de vrienden elken dag z'n vertrek verwachtten, hakte-ie op 'n erg zoelen Augustus-nacht den knoop op eens door en zei, terwijl-ie z'n tafeltje bij Schiller verliet: „morgen ga ik." Dat kon-ie te geruster zeggen, waar-ie die week 'n meevallertje had gehad. Hij behoorde tot de „ambulante" acteurs en dan was 't vooral 's zomers moeilijker iets te verdienen. In de „Bioscoop Excentric" echter gaf 'n illuster gezelschap van om en bij de drie personen origineele 1-acters, waarom je je krom lachte.

'n Vrèeslijk aardig stukje nu, waarin zes waschkommen omvielen, 'n politie-agent dwars door zeven vensters sprong en 'n oude heer onder 'n stel sofa's verdween, was bijzonder zwaar bezet. Van welken kant je 't ding ook bekeek, er was 'n vierde persoon voor noodig. Toen had de directie bij Van Struys aangeklopt en hij was voor 'n volle week geëngageerd. Zooiets als 'n lot uit de loterij! Daar kon 'n „badreisje" op overschieten.

De kogel was dus door de kerk. Hij was 't nu aan z'n eer verplicht, te gaan.

's Morgens ontwaakte Struys met 'n opkomende hoofdpijn. Als je ook zoo vlak onder de broeiende pannen lag! 't Beloofde 'n warmen dag. Hij rekte zich, loom, had slecht geslapen. Wat had 'm ook weer den halven nacht door 't hoofd gemaald? O ja; hij wist 't op eens: Scheveningen!

Met 'n sprong was-ie er uit. Hè, dat uitstapje! Hij had gefantaseerd: 't mondaine strandgewoel, 't flaneeren langs den boulevard, 't fluisteren van 'n lieve stem... 'n vrouwenstem! Hij wist al precies hoe ze er uitzag: diepdonkere oogen vol liefelijkheid, 'n snoezig neusje. Misschien maakte ie wel 'n verovering, 'n buitenlandsche! Artisten hadden iets aantrekkelijks. En niet ieder behoorde tot de Bioscoop Excentric!

Z'n hoofdpijn week. Hij floot, waschte zich extra. Mooi haar had-ie toch! En als-ie z'n hoofd wat opzij hield en z'n oogen 'n weinig sloot zat er iets denkends in z'n kop, dat een ieder biologeerde. Nee, onzin, dat frontje kon-ie niet meer omdoen. Als je toch naar Scheveningen toog... Alles aan 'm moest blinken. Jammer dat z'n tanden 't niet meer deden. In z'n kinderjaren verwaarloosd!

Plots staakte-ie alle gefluit, geneurie. Wat voor 'n pak moest-ie aantrekken! Z'n daagsche ging onmogelijk meer. En 'n Zondagsch had-ie sinds z'n kunstenaars-loopbaan deemoedig opgegeven. Ook bij z'n tooneel-garderobe was niets geschikts. Hij kon toch moeilijk in rok gaan. Niet alleen dat de zijne slechts toonbaar was bij zeer sterk voetlicht, doch wie drentelde er nu zóó op den boulevard! 't Werd 'n wanhopig geval.

Reeds dacht-ie er over, om maar in Amsterdam te blijven. Hij zou wel 'n smoesje verkopen tegen de vrienden. Maar al z'n illusies dan... O, 't werd 'n prachtdag, de mooiste van heel 't jaar. Hij moest!

Daar herinnerde hij zich! O, hij had 'n pak — en wát een! — van 'n kleur en 'n snit, waarmee-ie in bepaalde rollen bedrijven-lang geurde. Voor 'n krats had-ie 't gekregen uit 't failissement van 'n uitdragerij. 't Was aleens gestoomd en gekeerd en aan oppersen was 't gewend als de schoen aan den borstel, maar slijten deed 't niet. 't Scheen uit fabelachtige stof vervaardigd, onsterfelijk als de werken van Plato. Je kon er mee doen wat je wou, je kon 't 'n vol jaar wegsluiten in kast zonder kamfer, altijd kwam 't weer even gaaf voor den dag. Wellicht was 't meegekomen met de arke Noach's als 't eenige, uit den zondvloed geredde model der pakken en 't zou voortbestaan tot 't einde der wereld. Struys kon er z'n 50-jarig jubileum nog mee vieren, ten minste als-ie dan optrad in de rol van 'n gezet, oud heer. Want... 't costuum was Struys precies 'n decimeter in 't rond te ruim. Hij had 't zich aangeschaft, toen-ie voor 't eerst als *père noble* op de planken verscheen. Hij was eenigszins schraal van figuur — tooneelgages zijn zelden hoog — en daardoor totaal ongeschikt voor goedmoedige rollen. In 't onvergankelijke costuum was-ie echter als aangewezen voor 't vaderlijke em-plooi en, al speelde-ie liever den *jeune premier*, de directies schatten je hooger, wanneer je in verschillende genres wat presteerde.

Hij haalde z'n „getrouwe" voor den dag. Geen kreukje zat er in. De kleur, welke zoowat 't midden hield tusschen zieke paarden-lever en zandsteen ('n nuance, die je zelden trof!) was nog onverschoten. Kom, hij zou us probeeren. Misschien was-ie de laatste maanden wel wat dikker geworden.

Hij tilde z'n rechter-ervolgens z'n linkerbeen zoo hoog mogelijk op en stapte in de vervaarlijke pantalon. Maar z'n middel kreeg niet bèet. Hoe-ie den gesp ook aanhaalde, er bleef 'n gaping. Zonder bretels zakte het kleedingstuk angstbarend. En met leek-ie in 'n te ruimen zak te staan, of-ie 'n ballon was, die om nog wat vulling vroeg, alvorens op te stijgen, vest en colbert bleken in even sterke mate op groei berekend. Hij zag er uit als 'n veld-verschrikking voor musschen. Zoo kon 't niet!

Struys zuchtte. Dus geen Schevening, geen mondain avontuur, geen zee-bries? Toen, plots, nam-ie 'n zeer driest besluit. Hij haalde uit z'n garderobe het vulsel, waarmee-ie zich altijd aandikte als-ie vaderrol speelde, trok daarover 't nu goed sluitende zomerpak aan, zette z'n stroo-hoed op, die van zeer hard karton leek, zoodat z'n hoofd als in 'n taarten-doos zat, wierp 'n laatsten blik op z'n modest milieu en daalde vervolgens de ca.73 trappen af, die 'm van de buitenwereld scheidden. Z'n juffrouw, die 'm net zag gaan, keek als 'n vraagteeken. Meneer scheen op eens z'n eigen vader geworden, zoo kostelijk als-ie er uit zag! Van 't idée

pit brandde niet feller — 'n neusje wipte, 'n kers-roode mond bloeide. Ze zag 'm wel vriendelijk aan. Doch momenteel gaf hem dit geen laaiing van geluk. De gloed der liefde kon z'n toestand slechts verergeren. Stores, zonneschermen, dat was wat-ie op 't oogenblik noodig had. O, straks misschien, op Schevening, bij de koelte der zee! Thans was-ie ongevoelig voor de schoonheid zijner overbuur: slechts 'n onbeschrijfelijk weeë schellevisch-lach op z'n druipende facie bewees, dat-ie 'r had opgemerkt.

Maar op de badplaats werd 't niet beter. Hij stond er als in 'n verschroeiende woestijn. Z'n zolen brandden en onder zijn vest heerschte de hitte van 'n glasblazerij. Als-ie geen schaduw vond, was-ie verloren. Gelukkig, daar stond 'n onbezette strand-stoel. Als 'n vloedgolf deinde-ie er in neer en de armen slap, blazend of-ie vuureter was, bestaarde-ie de rimpellooze zee. 'n In elkaar geflapte roomtaart kon er niet armzaliger uitzien dan hij.

Kennissen hielden even bij 'm stil. Overal ontmoette je toch Amsterdammers! „Kerel, wat zie jij d'r uit," betuigde er een „Kolossaal!" Struys zei niets, hijgde alleen maar, 'n flauwte nabij. „Je bent flink geworden," vond 'n tweede. Maar de derde schudde 't hoofd, zei bedenkelijk: „Dat is nooit 'n natuürljke dikte." — Struys sprak 't niet tegen — „daar moet je wat aan doen. Zwemmen, ezeltje-rijden. Nu, ajuus."

Zwemmen? Struys bestaarde de zee weer. Hij moest uit dat kapok, of hij kréég wat. Hij kon niet meer denken, ademen. 'n Zeebad! Dat was de redding. Z'n stoel had-ie nog niet betaald. 'n Bofje! Met moeite heesch-ie zich op. Hoe bereikte-ie den boulevard, waar-ie kaartjes kon kopen voor 'n kleine koets en 'n zwembroek? „Als die maar beter past dan deze," bedacht-ie nog met humor. En met den moed der wanhoop doorstapte-ie 't zand, loom, zikkend als 'n zieke kameel. Eindelijk was-ie bij 't huisje. Nu nog heel naar de baden! 'n Eind, 'n schrikkelijk eind! Hij zette door, met z'n laatste energie. 'n Ezelen-man, dien-ie langs kwam, keerde 'm snel den rug toe: in die temperatuur waagde-ie z'n grauwte niet aan zoo'n ballon-mensch. Struys liet zich wijzen door den badknecht, beklom stoomend koetsje 13. Doch nauw was-ie binnen, in de crematorium-atmosfeer van die hokkige ruimte, of-ie raakte van zich zelf en als 'n baal vol wolligheid plofte-ie neer, z'n voeten op 't kurk, z'n kruin tegen 't zeewater-teiltje. Zoo lag-ie 'n poos in zalige vergetelheid.

't Drong slechts vaag tot 'm door, dat iemand zich over 'm heen boog en 'm betastte. Dan, als ih 'n droom, voelde-ie zich weggedragen door sterke armen en toen-ie even de oogen opsloeg, zag-ie, hoe 'n dichte menigte zich rond hem verdrong. Zelfs in de Bioscoop Excentric had-ie nog nooit zooveel publiek getrokken. 'n Succes, enorm! Vervolgens werd-ie, na 'n zeer avontuurlijk transport, waarbij-ie nu eens met z'n hoofd tegen 'n helling werd opgesleurd, dan weer met z'n hakken voor stratenmaker speelde, ergens binnengebracht. Daar trad onmiddellijk 'n dokter op 'm toe en na 'n zorgvuldige behandeling van 'n kwartiertje was-ie weer bij.

„Ik zou u toch aanraden," sprak de medicus ernstig, „u voortaan niet zoo te *verwennen*."

Hij wees op 't vulsel, dat naast den patiënt lag als 'n merkwaardig uitwas, waarvan men 'm zoo juist geopereerd had. Beschaamd rolde Struys 't martel-kuras in 'n paar stevige kranten en hij beloofde den geneesheer, z'n advies niet te vergeten. Als 'n nieuw mensch trad-ie weer den boulevard op.

Hij liep haastig om zoo gauw mogelijk uit 't moderne gewoel te zijn, waartusschen z'n persoon nu niet paste. Want... o, alles aan 'm flapperde, wapperde, deukte, bolde, al naar de zeewind met 'm liefde te spelen. 't Leek wel, of die er plezier in had, sterker kwam opzetten, hem, expres bemikte, be-floot, omjoelde. 'n Zeil in stormweer kon niet zoo wild slaan als z'n mijlen-verwenscht zomerpak. In de eerste jaren behoefde 't niet naar Klenus: geen stofje bleef er meer in. Hij zag, hoe menschen keken, lachten. En, overmaat van ramp, daar stond z'n *belle* stil, zóó verwonderd, dat 'r neusje extra wipte en 'r lieve rozen-mond zich voorloopig niet sloot. Struys' stap versnelde zich tot 'n vlucht en binnen tien minuten zat-ie weer in de stoomtram, waar-ie met 'n zeer bescheiden plaatsje genoeg nam, 't corpus delicti onder de bank. 't *Père-noble*-schap was 'n mooi ding, doch enkel op 't toonèl.

'n Paar dagen hield Struys zich in Amsterdam wat *caché*! Op 'n avond verscheen-ie dan weer in Schiller en vertelde aan de vrienden, dat-ie zich op Scheveningen uitstekend geamuseerd had. Alleen — o, daar konden ze zich hier op 't Rembrandtplein geen voorstelling van maken — 't was er wärm geweest, kolossaal!

KONINGINNEDAG TE SOERABAIA.

Een aardig kiekje van de wijze waarop de verjaardag van onze Koningin in onze Oost wordt gevierd. Dat H.M. in onze koloniën minstens even populair is als in ons eigen land, weten onze lezers natuurlijk reeds. Haar verjaardag wordt er steeds tot een bijzonderen feestdag gemaakt.

alleen al, dat 'n mensch er us uitging, kwam-ie ziender-oog aan. Zij moest óók naar Scheveling!

Het was in 'n toestand als van smeltende *fondant*, dat Struys in de hofstad arriveerde. Hij had, daar zulk 'm meer in overeenstemming leek met z'n correcte kleedij, 2e klas gereisd en te midden van dat broeiende fluweel, beknelde tusschen welgedane *bourgeois* was z'n temperatuur, verpakt als-ie persoonlijk zat in 'n zware laag kapok, tot 't kookpunt gestegen. Hij hapte naar adem, voorhoofds-druppels verduisterden telkens z'n blik, hij bewoog zich kreunend. Buiten 't Haagsche station echter kreeg-ie weer wat lucht. Hij wuifde zich wat koelte toe — jammer, dat die blauwe moesjes op z'n zakdoek zoo verbleekten. Al jaren had-ie er in baronnen-rollen mee gegeurd —, keek of z'n papieren tooneelroosje nog in z'n knoopsgat stak en begaf zich dan langzaam naar de tram. Anders had-ie zoo'n onvervalscht hupsche *jeune-premier*-stap. Dat paste ook zoo volkomen bij z'n slank figuur. Maar nu was alles aan 'm bedachtzaam, gewichtig, bezonken. 't Zat 'm in dat crimineele vulsel, dat 'm geheel 't uiterlijk gaf van 'n *père noble*. Hij begreep, hoe 't romantische aan z'n persoon daar onder moest lijden. En van den weeromstuit gingen ook z'n gevoelens den vaderlijken kant uit. Hij bekeek de meisjes niet meer met vuur, doch welwillend. Hij zag in, hoe-ie thans niet op de wereld was, om 'n vrouwenhart stormenderhand te veroveren, doch dat hij dit slechts door goedheid en 'n waardige houding voor zich kon winnen. Met breed manuaal bracht-ie de hand naar z'n vestzak — waar lag dat ding ergens? Minstens 'n volle decimeter boven z'n feitelijk buik! —, telde met vinger en duim z'n financiën na en kon dan in 'n vaartje nog met de stoomtram mee, die net wegreed. Wankelend kwam-ie neer op 't laatste open plaatsje aan de zon-zij.

„'n Meheer van buite," hoorde-ie zeggen. „Wat ziene die d'r goed uit, hè?" Struys zette z'n kartonnen hoed af, sloot de oogen. Juist vielen er weer twee druppels in. 't Was bak-heet, in de schaduw van z'n kapok minstens 100 zooveel graden. 'n Theewarmer moest van binnen koeler zijn. Op z'n hart kon-ie 'n eenden-ei koken. Flauw sloeg-ie den blik weer op. Daar ontmoette z'n oog háár, die hij zich gedroomd had. Twee donkere kijkers gloeiden 'm tegen — 'n Waxine-

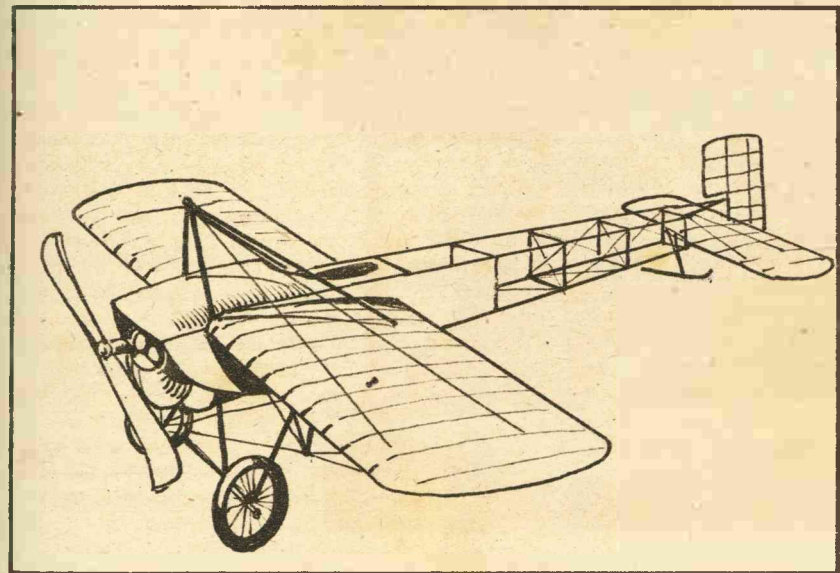
De Avonturen van den Nederlander A. Picard als Gevecht-vlieger aan het Fransche Front

III

(Vervolg)

Zoodra door 't ontbreken der vereischte vaart om zich vliegende te houden, het vliegtuig z'n evenwicht gaat verliezen, zoodat men een fladderende beweging gaat gevoelen, brengt men het commando-stuur tot de zitplaats naar den linkerkant van het been, indien men een linksche draaiing wil maken. (Wil men een rechtsche maken, dan brengt men het commandostuur naar den rechterkant). Tegelijkertijd drukt men het linker-

Een rouleur, waarmee men in de school voor gevechtsvlieger begint te oefenen.

been geheel naar voren, zoodat, daar het zwaarste punt van de machine de motor is, het vliegtuig op z'n neus valt en men een draaiende beweging verkrijgt van een centrifuge, zooals beschreven werd bij het maken van een foutieve manoeuvre bij de verticale spiraal. Deze acrobatische toer komt vooral aan het front vaak te pas, daar men alleen door een dusdanige beweging te maken er voor kan zorgen dat het vliegtuig niet door een mitrailleur kan geraakt worden. Daarom wacht de aanvaller steeds het oogenblik af, waarop de draaiende machine ophoudt deze beweging te maken en overgaat in de horizontale vliegvlucht. Zooals men begrijpt, ontstaat er tusschen deze beide standen een dood punt, dat juist lang genoeg van duur is, om den tegenstander de gelegenheid te geven een vijftigtal mitrailleur-kogels op de machine af te schieten. Zooals later zal blijken, is deze wijze van ontsnappen echter niet de juiste, en aan het front past men dan ook altijd een andere methode toe. De front-veteranen raden den nieuwelings steeds aan, indien men ontsnappen wil, loodrecht naar beneden te vliegen met den motor in vollen gang, waarbij men met een Spad (de allerbeste gevechtsmachines, sinds meer dan een jaar in het Fransche vliegercorps in gebruik) een snelheid heeft van 350 tot 400 KM. per uur. Wat een ontzettende snelheid dit is, kan men zich denken, als men weet, dat men met de Spad (Société pour avions à défense) die een motor heeft van 180 P.K., „slechts“ een snelheid bereikt van 200 à 250 K.M. per uur. Intusschen is de snelheid, die men met een vliegmachine kan bereiken, voor een zeer groot deel afhankelijk van de capaciteiten van den aviateur, zooals ook een automobieler grotere snelheid met een wagen kan bereiken dan een amateur. — Heeft men deze draaitoer vier malen gedaan, dan landt men weer, en velen zijn dan een weinig onpasselijk geworden door deze snelle, draaiende beweging.

Na de landing wordt men weder voor hetzelfde gedemonteerde vliegtuigtoestel gebracht, waar de instructeur u dan uiteenzet hoe een looping the loop wordt gemaakt. Deze toer mag men echter niet eer maken, of men moet den instructeur alle bewegingen, die daarvoor noodig zijn, zonder fouten hebben voorgedaan. Kent men de handgrepen goed, dan stijgt men wederom in zijn 13 Meter 120 P.K. vliegmachine op tot volbrenging van deze moeilijke toer.

Ik moet hierbij vertellen, dat men in ieder vliegtuig door middel van een riem, die rond het lichaam loopt, aan den stoel is vastgebonden, doch bij deze acrobatische leerproeven, en ook later aan het front, heeft men twee ceintuurs, de z.g. Spad en

Nieuport ceintuur, die, eveneens aan den stoel bevestigd, moeten voorkomen, dat de vlieger, door een onverwachte wending van het vliegtuig, eruit geslingerd zou worden, hetgeen natuurlijk een wissel dood ten gevolge zou hebben, ook al zou men zich nog aan de machine kunnen vastklampen, want deze zou immers, dan stuurlaas geworden, toch ook naar beneden vallen. Daarom wordt men goed vastgebonden, zoodat men, bij een foutieve manoeuvre of defect aan de machine, zijn handen en voeten vrij blijft hebben om te kunnen sturen.

Men gaat dus open eenmaal op 1000 Meter hoogte gekomen, geeft men nu een krachtigen stoot aan den commandostuurstang, waardoor deze tegen de zitplaats wordt aangedrukt. Men houdt nu den stang in dezen stand, zoodat de machine een oogenblik loodrecht omhoog staat; daarna vermindert men den gastoevoer, zoodat de schroef bijna stilstaat, en gelijktijdig schopt men met den linkervoet het voetpedaal tot bijna tot het einde, doch direct daarop plaatst men den voet wederom in rechte lijn, waardoor de looping the loop

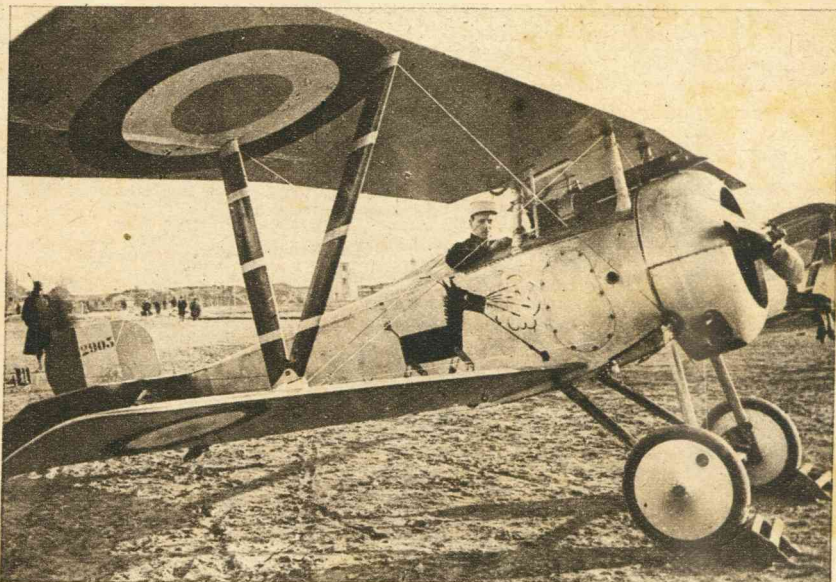
feitelijk wordt afgebroken en de machine eene halve omwenteling maakt.

Deze gevechtswijze is noodig, indien men bij een aanval zijn vijand al schietende zoover is genaderd, dat men boven hem is gekomen, en men door toepassing van deze salto mortale wederom achter zijn tegenstander wil komen. Men begrijpt echter, dat de vijand, zoodra hij het eerste schot hoort, en hij niet geraakt is, niet kalmpjes horizontaal blijft door-

vliegen, maar natuurlijk of wijkt, of zelf aanvalt. Daarom zal men in 't vervolg van dit verhaal zien, dat men met al de toeren, die men op de school leert, wel een groote handigheid krijgt in 't manoeuvreeren, maar dat de tactiek van aanvallen of verdedigen zóo verschillend is naar de omstandigheden van het oogenblik, dat men van een bepaalde methode niet kan spreken, maar handelen moet naar eigen inzicht, daarbij steeds zijn tegenwoordigheid van geest bewarend en op iedere beweging van den vijand acht gevend. Bovendien zijn er natuurlijk verschillende bewegingen om zijn vijand te ontwijken of aan te vallen, en dat ieder er z'n eigen methode op nahoudt, blijkt wel uit het feit, dat men, na een lucht-gevecht landend, steeds van zijn kameraden te hooren krijgt, dat men zus of zoo had behooren te doen, want „dat men hem dan zeker had gehad“ of „dan zeker dat schot ontloopen was.“ Maar ook hier is het bekende gezegde „la critique est aisée, mais l'art est difficile“ van toepassing.

Wanneer men ook dezen toer weer goed heeft volbracht, wordt men wederom naar de demonstratie-vliegmachine gebracht om een anderen truc te leeren om zijn vijand te ontloopen. Deze acrobatische toer noemt men de glij-proef.

Om deze te maken, stijgt men tot op 1500 meter. Daar brengt men zijn machine weer in denzelfden liggenden stand, als men doen moet om den hiervoor beschreven verticale spiraal te maken. Men brengt dan tevens de snelheid van de schroef van 1600 op 700 slagen per minuut, en brengt zijn voet in tegengestelde richting van de te maken glijkant, m. a. w. wenscht men een glijproef naar links te maken, dan moet men den rechtervoet naar voren brengen, waardoor het stuurgedeelte van den staart naar rechts uitwijkt, en de vaart nog meer getemperd wordt. Het vliegtuig verliest daarbij tevens zijn vereischte vaart, waardoor men niet meer vliegt, doch naar beneden glijdt. Men glijdt nu van 1500 Meter hoogte tot op 700 Meter, wat men kan controleeren op den alti- of hoogtemeter. Op 700 Meter aangekomen, sluit men den gastoevoer bijna geheel af, zoodat ook de schroef bijna zoo goed als stil komt staan. Dan brengt men, als men de linker glijproef heeft gemaakt, zijn linkervoet naar voren, waardoor men het toestel langzaam aan weder in horizontale positie brengt om op gewone

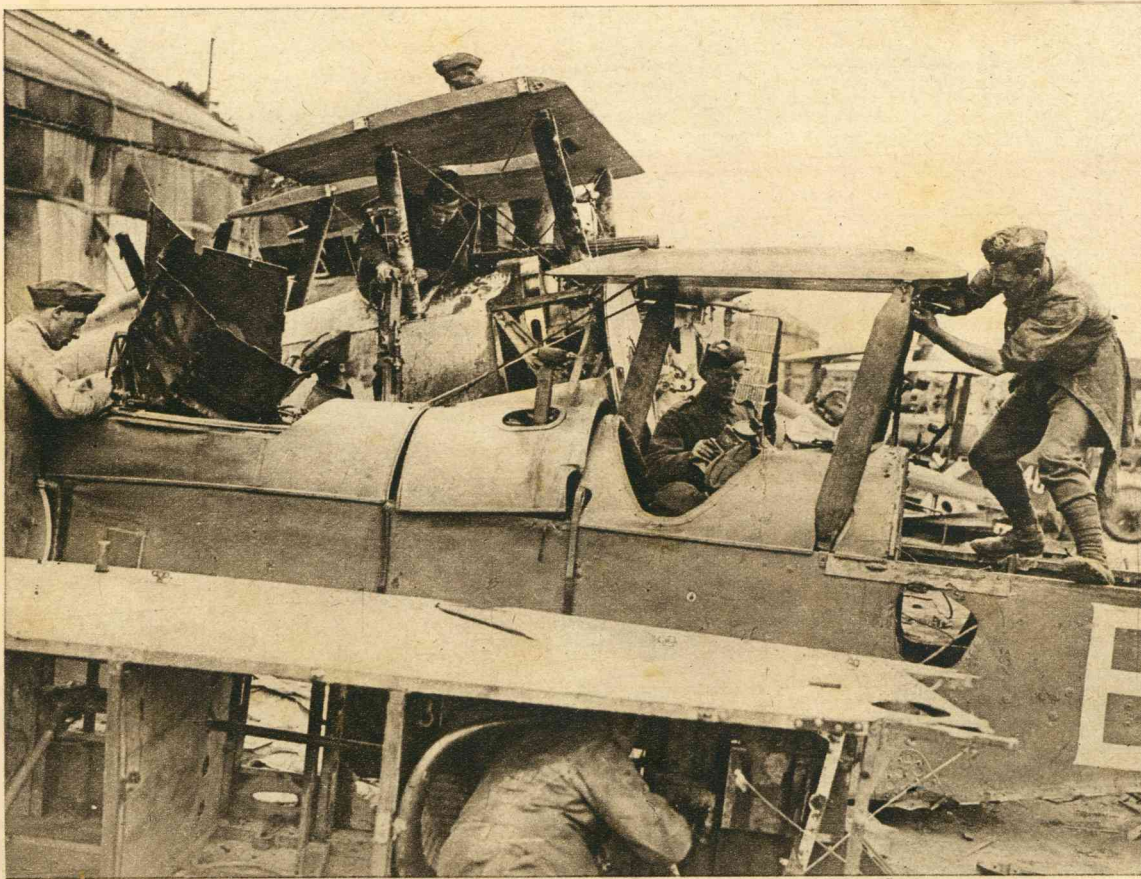
Een Nieuport-vliegmachine, waarvan in dit artikel vaak sprake is.

wijze te landen. — De vier toeren, die ik hierboven heb beschreven, zijn de voornaamste gevechtstoeren, die men aan het front moet kennen. Eenmaal aan het front leert men er natuurlijk door de praktijk verscheidene andere bij, en past men de andere of met wijzigingen naar eigen inzicht en naar den aard der omstandigheden, of in verband met andere toeren toe.

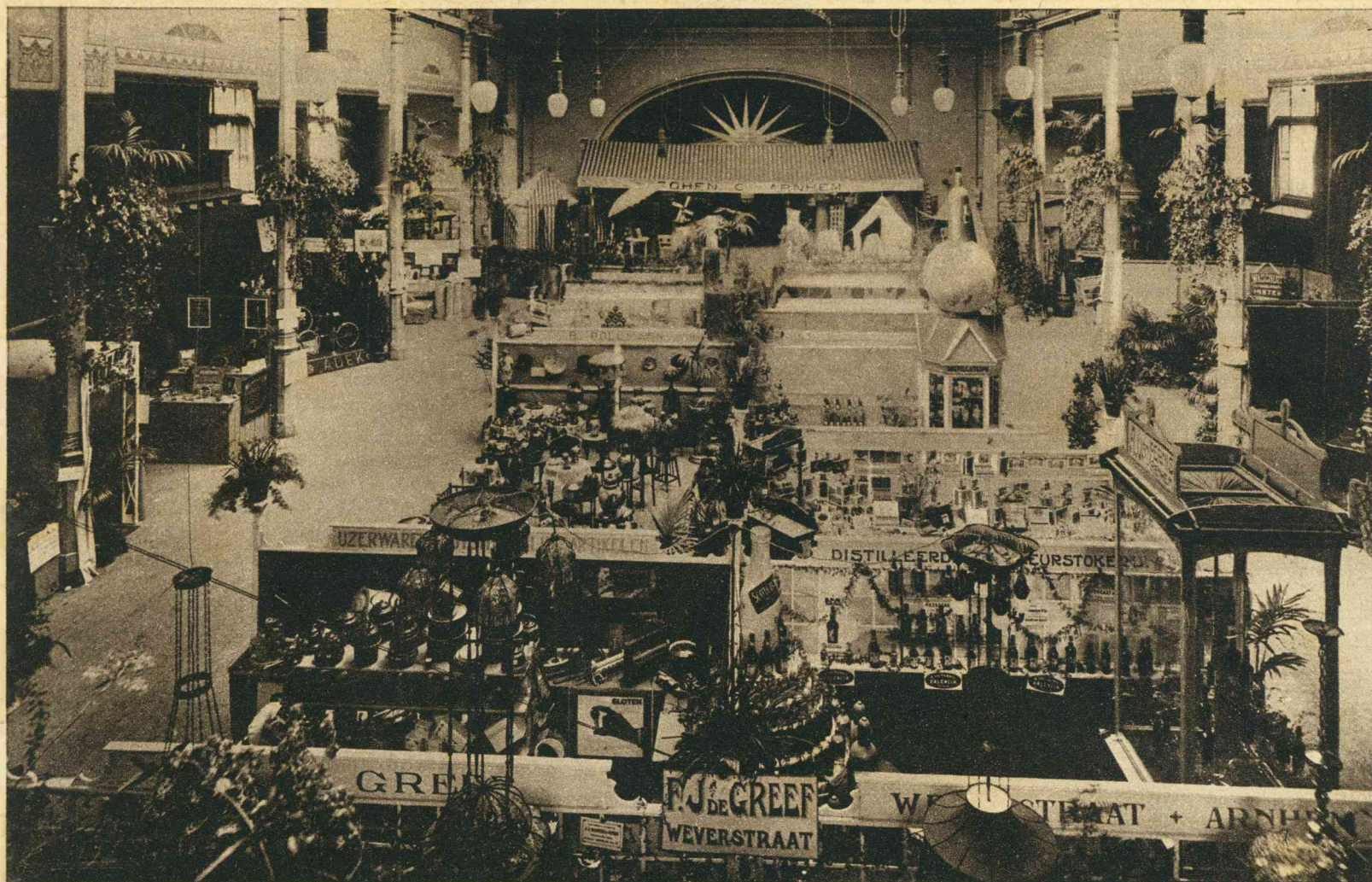
Deze vier acrobatische lessen kunnen afgewerkt in één dag worden, wanneer er tenminste niet te veel leerlingen zijn en indien de aviateur er prijs op stelt zoo vlug mogelijk klaar te zijn. Meestal gevoelt men zich door de ongewoonte na iederen toer onpasselijk, zoodat men wel kan zeggen, dat met het aanleeren een tijd van drie à vier dagen gemeoid is.

Is men met deze klasse klaar, dan krijgt men de klassieprecisiewerk, waarin men leert met vastberadenheid en juistheid vliegen. Daartoe stijgt men op in een 15 Meter 120 P.K. Nieuport tot op 700 Meter hoogte boven het terrein waarop men moet komen te landen. Op de vereischte hoogte zet men de schroef geheel stop. Tegelijkertijd voert men de verticale spiraal uit tot op 400 Meter hoogte, om daarna te landen in een aangegeven cirkel van 50 Meter

doorsnee. Om te kunnen controleeren of de aviateur werkelijk binnen dien cirkel is geland, heeft men die plaats met kalkpoeder bestrooid. Bij de landing binnen dien cirkel verwekt het kalkpoeder natuurlijk groote stofwolken, hetgeen het bewijs is voor den instructeur, dat de vlieger op de juiste plaats is geland, want zooals men weet rolt de machine na de landing soms wel een 50 Meter verder. Ook deze proef moet men vier maal herhaald hebben, eer men in dezelfde machine de daaropvolgende hoogte-toer mag doen. Deze bestaat hierin dat men tot op 5000 Meter opstijgt en dan 15 minuten lang blijft vliegen in horizontale richting. Ter controleering van deze toer krijgt men een barograaf mee, die aantekent of men de juiste hoogte wel gehouden heeft. Heeft men 15 minuten in horizontale richting gevlogen, dan daalt men tot op 400 Meter hoogte, maakt een drietal toeren rond het veld waarop men landen moet en daalt vervolgens verder. Deze drie rondvluchten na van uit een hoogte van 5000 Meter te zijn gedaald, dienen om de gezichtsscherpte weer terug te krijgen, ten einde te kunnen landen. Het gebeurt echter maar al te dikwijls, dat, op een hoogte van 5000 Meter aangekomen, de schroef plotseling ophoudt te werken, waardoor men natuurlijk verplicht is te landen zonder de vereischte rondvluchten te kunnen maken. (Wordt vervolgd.)

Kijkje in een Engelsche herstellingsplaats van vliegmachines. De machines, die, hetzij door beschieting, hetzij door een noodlanding (waarbij het wel eens voorkomt, dat de geheele machine over den kop slaat) defect zijn geraakt, worden hier geheel uit elkaar genomen. Elk deeltje wordt afzonderlijk nagezien, zoowel van den motor als van het vliegtuig zelf. Op de foto ziet men de vleugels van de voorste machine afgenomen, terwijl men bezig is, het laatste gedeelte der vleugels, dat in het midden is gelegen, te demonteeren. Op de machine daarachter ziet men juist de mitrailleur verwijderden, om ook deze geheel te kunnen nazien. Op den voorgrond ziet men de fuselage of body van de vliegmachine, waarin een mechanicien bezig is de zitplaats te demonteeren.

TENTONSTELLING VAN HANDEL EN NIJVERHEID TE ARNHEM.

„De wakkere Vereeniging van Handel en Nijverheid te Arnhem heeft aldaar in het gebouw „Musis Sacrum“ een belangwekkende tentoonstelling georganiseerd.

Zeep-besparing

Naar aanleiding van het artikel „Zeepbesparing en Zeep-vervangingsmiddel“ in ons nummer van 14 Aug., merkt men ons op, dat nog voordeliger om vaten te wasschen dan de daarin aangeprezen „Ira“, het middel „Nettoyeur“ is. Bij het laatstgenoemde heeft men bovendien heel geen warm water noodig. Het wordt in verscheidene groote hôtels en restaurants geregeld en met succes gebruikt. Ook is dat middel zeer geschikt om hout- en verfwerk te reinigen, beter dan de ammonia, die aan de verflaag schade doet.

EERSTE-STEENLEGGING EENER TUINSTADWIJK.

Zooals bekend, wordt te 's-Gravenhage met den bouw van den tuinstadwijk „Houtrust“ genaamd, aangevangen. Op onze foto ziet men minister Treub, 1e Voorzitter van het Nationaal Steuncomité, mevrouw Treub en eenige bestuursleden zich naar de plaats der eerste-steenlegging begeven.

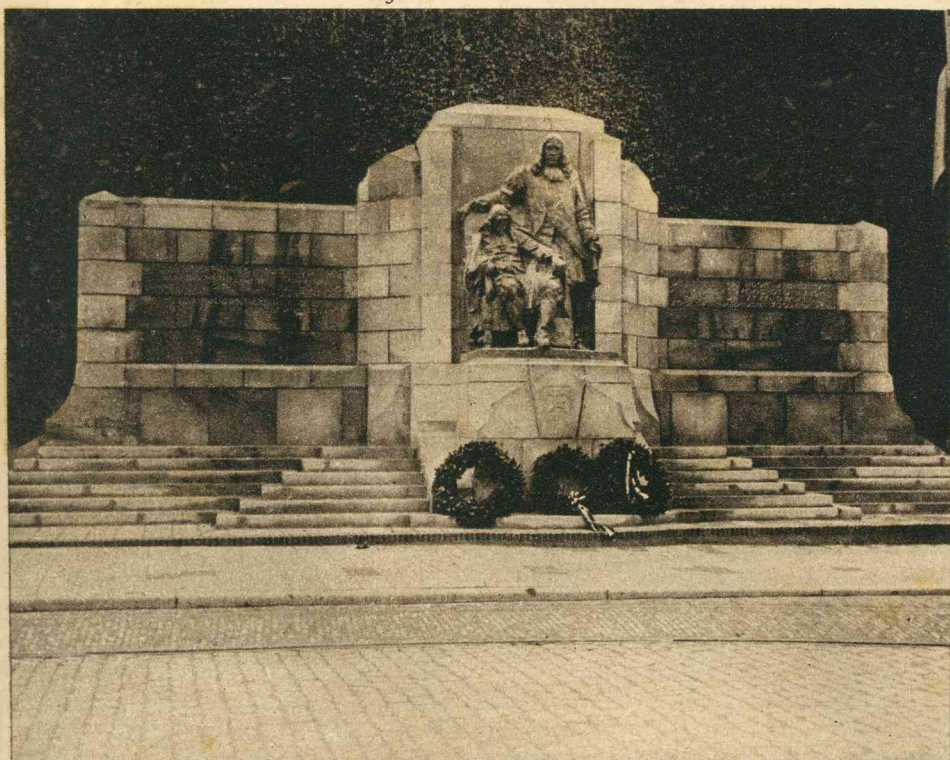

De bovenste foto stelt voor Dr. A. N. BUKERS, onlangs in den Haag overleden. Op zijn graf werd thans een monument onthuld. De onderste foto stelt voor den heer C. DEN HAMER, te Amsterdam overleden. Hij was gep. inspecteur bij het onderwijs in Ned.-Indië.

VIJFKAMP VOOR OFFICIEREN.

Eik jaar wordt door het Ned. Olympisch Comité een vijfkamp voor officieren gehouden. Ook dit jaar vond deze weder plaats. Onze foto geeft een moment uit den schietwedstrijd met het geweer, op de Leusder heide bij Amersfoort gehouden.

GEDENKTEEKEN VOOR GEBR. DE WITT.

Te Dordrecht werd het monument voor de Gebroeders De Witt de vorige week plechtig onthuld. Het monument is ontworpen door den beeldhouwer Toon Dupuis.

HET NIEUWE RAADHUIS TE CALLANTSOOG.

Te Callantsoog is een fraai raadhuis gebouwd. Op onze foto ziet men het raadhuis, en daarvoor den burgemeester temidden van den gemeenteraad door de ingezetenen gehuldigd.